

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Gorizia, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:
Trieste, Vicolo d. Rose, 7 - tel. 37603

Polletna naročnina L 800
Letna naročnina L 1.500
Letna inozemstvo L 2.500
Poštno čekovni račun: štev. 24/12410

Leto XIV. - Štev. 30 (701)

Gorica - četrtek 26. julija 1962 - Trst

Posamezna številka L 35

Kaj
bo
z
nami
?

Marsikdo si z bolešjo zastavlja vprašanje: »kaj bo z nami?«. Ne samo »kaj bo z mano?«, ampak še več, kaj bo z našo narodno manjšino tu, z našimi družinami, z našo mladino, s šolo, z vero, s premoženjem in koščkom zemlje tistega, ki je nanjo navezan.

SPLOSNA ZASKRBLJENOST

Gotovo je to vprašanje del splošne zaskrbljenosti modernega človeka, ki živi v hlastanju in neki naglici in zato brez jasnega vpogleda v dejanski položaj; a je za nas resnično stvarno in moreče vprašanje, zato ker že slutimo odgovor nanje. Ta odgovor nas boli, radi bi se mu izognili in ga preslišali, a se ne da. Odtod kljuvanje vprašanja, ki je zato s svojim odgovorom samo po sebi nekaj hudega. Ni to vprašanje samo vernega Slovenca, marveč tudi drugih, ki še vsaj čutijo z narodom in njegovo usodo, tudi takih, ki so na zunaj zavrgli vero in narod ali jih je sram oziroma strah, pošiljati svojega otroka v slovensko šolo, se tudi javno izkazati za Slovenca, kadar je to potrebno, zahajati zopet v cerkev, in sicer k slovenski službi božji, živeti zdržno in pošteno, imeti v časti zakon in otroke, itd. Že dolgo vrsto let se to vprašanje stopnjuje v moreč odgovor.

RAZOCARANJA

Maliki padajo drug za drugim, po vrstnem redu zadnji med njimi, za sedaj, go-bezdarji zagovorniki pravic (prim., npr., Pr. dn., 30. 10. 1960, štev. 6), ki je končal z odkrito izdajo vsega, kar je našega. In koliko notranjega grizenja že v prvih letih njegove neomejene pašnje pri bogatih virih, nabranih med ubogim, zgaranim ljudstvom, a grizenje le zato, ker so si te vire trgali drug drugemu in so pri tem cedili sline tisti izmed njih, ki so v tem boju ostali brez uživanja njih koristi. Koliko izgubljenih prilik, koliko zavažanja mladine, tudi s pomanjkanjem vzgoje; saj ni treba mladine naravnost zavažati, kajti kdor mladine ne vzgaja, jo že s tem samim pogublja.

VZROKI VZNEMIRJENOSTI

Odtod vprašanje večine naših ljudi, a ne povsod glasno, ker se bojijo odgovora, bodisi od znotraj bodisi od zunaj. Od znotraj zato, ker ne najdejo izhoda, od zunaj pa zato ne, ker nočejo odkrito priznati svoje usodne napake in rešiti, kar se še rešiti da in rešiti mora ali pa činično vodijo ljudi v skrajno pogubo. Slednje nam bo gotovo pripomoglo do razumevanja notranjega razvozlavanja vprašanja. Poiščimo le nekaj zunanji skupni imenovavec temu zlu.

CASOPIS-REVIJA, OGLEDALO DUŠE

Preglejmo bežno tu pa tam kak članek iz kakega časopisa oziroma revije, da si bomo ustvarili pojem in sliko položaja. Gl., npr., članek dr. med. M. Hillard o ženi in ženski (Prim. dn., 11. 2. 1960, štev. 3), v katerem zdravnica podaja nekaj naravnih naukov o zadržanju ženske nasproti spolnosti. Ti nauki so že vsem znani, dobri, naravni in obenem, če jih podamo v pravi obliki in na primernem mestu, tudi potrebni. Toda nauki morajo veljati, t. j. sloneti morajo na naravni podlagi, ki ne dovoljuje napačnega tolmačenja. Omenjeni članek podaja dobre nauke, a jih obenem zanika kot uspešne, ko pravi, da »je narava močnejša od tvoje razsodnosti in se pri tem boji povedati ali mogoče ne zna, kako naj ženska pravzaprav ohrani čistost oziroma devištvo ali zakonsko zvestobo in kako naj »spolni nagon ženske življenje zelo obogati.« da ga ne bo uničil.

KAZIPOT V ŽIVLJENJU

Krščanska morala, stara kot svet, po kaže ženski (in tudi moškemu, kljub blodnjam Anatoia Francea: gl. TT, 20. 7. 1960, štev. 6) pot do sreče: t. j. po izogibanju bližnji priložnosti, po molitvi ter pogostnem prejemaju zakramentov. Vsa ta sredstva bodo usmerila vse sile in vse življenje ženske (in tudi moškega) v to, da »boš s svojimi silami sebi in drugim koristila« in, dodajmo, dosegla večno zveličanje.

ZMEDA POJMOV - ZAVAJANJE PO TISKANI BESEDI

Bojazen ali neznanje se sprevrže v odkrito obsodbo omenjenega članka ali v njega negativno interpretacijo v pregledu knjižnih novosti (gl. Pr. dn., 4. 3. 1962, štev. 3): »Najboljše v knjigi („Cassola. Il cuore arido“) je vsekakor srčnost opisovanja telesno-ljubezenskih doživetij navadnih vsakdanjih deklet.« Posebno je to razvidno v naslednjem spisu (Pr. dn., 13. jun. 1962, štev. 3) o ljubezni in dekadenci. Na mah se pozabi članek od 11. 2. 1960 (gl. zgoraj) in se znajdemo v zmedenosti in neuravnovešenosti, v zavažanju in grobem falizmu našega stoletja. Človek bi mislil, da je grški falizem, skupno s helenističnim in egiptovskim že izumrl, pa ti priključijo na dan oboževanje spolnosti, dasi mogoče le iz strahu, da bi ne izgubil »najdražjega daru, ki ga nam je dala narava.« To naj bi bila ljubezen, v srčnem in telesnem pomenu. A besede nas ne prepričajo, niti ne naslednje utemeljevanje: »Morebiti je za nas mik človeškega telesa še bolj pomemben, ker smo se pravkar rešili iz apokalipse, kjer so iz človeških teles delali milo in s pepelom človeškega telesa gnojili lončke cvetic... Da, pravim, da je

nekako požrešna predanost mladih ljudi ljubezni dosti bolj utemeljena danes kot kdajkoli poprej; ...«

Prim. TT, 3. 7. 1962, štev. 14: »Neprimer-na družina je nevarnost za spolni razvoj predpubertetnikov, ker lahko zavede fante ... ravno tako pa dekleta v silno neverni vrtnice erotičnega življenja z zlorabljanjem ljubezni in seksualnosti za namene, ki osiromašijo čustveno življenje in vodijo v propadlost.« Zato se nam zdijo besede prejšnjega spisa le izraz nezrelosti in razdvojenosti predpubertetnikov, ki ne bi smele v časopis.

OTIPLJIVE POSLEDICE NOTRANJE ZMEDE

Pa najdemo še več: prave posledice, nakazane v TT (gl. zgoraj glede predpub.) in ki pridejo do veljave pri odraslih: gl. TT, 13. 3. 1962, štev. 14 s samim naslovom: »Splav — nevarno zdravstveno, socialno in družbeno zlo.«; tu pa nam že govorijo številke in podatki: »... je naraščanje števila splavov zaskrbljujoče tudi sicer. Gre namreč še za škodo, mimo katere družba ne more in ne sme kar tako. Samo leta 1960 je skupnost imela 124 milijonov dinarjev stroškov za splave. V to vsoto niso vštete medicinske storitve, ampak so s tem plačani samo oskrbni dnevi. Realni stroški so kajpak višji. ... narastejo stroški na 300 milijonov dinarjev. ... In družba je spet plačala 31 milijonov. ... Če bi mogli vse prikazati v številkah, bi bilo najbrž tri četrt milijarde na leto premalo.« (!)

VREDNI NASLEDNIKI RASISTOV

Mi pač še vprašamo: za kaj uporabijo toliko nedolžnih trupel, ki so bila spočeta iz »ljubezni« in zadušena v materinem telesu? Niti ne vemo, če jih smatrajo za koristne za izdelovanje mila ali za lončke cvetic, te male cvetke, kakor so sicer ravnali v zadnji vojni nekateri le s tučji in sovražniki lastnega rodu in z odraslimi ljudmi. In tista telesca, o katerih ne govorijo ne TT ne zdravnik ne kdo drug, kje ležijo, kje gnijejo? Bog ne daj, da na kakem gnojišču, kjer naj bi pričala o ljubezni tistih, ki jim pisec kliče: »Pojdite in ljubite se, dokler je še čas!« (gl. Pr. dn., 3. 6. 1962, štev. 3).

Zares lepa ljubezen, ki rodi smrt in pri naša škodo narodu, posamezniku pa negotovost, bolezen, propast.

In še TT, 20. 3. 1962, štev. 4, pod naslovom »Dvojna morala«: »Takole kakšnih pet sto (ljudi) jih pride na slovenska sodišča vsako leto samo zaradi ugotavljanja očetovstva. ... Sladke besede o ljubezni in mnogoobetajoče obljube se pred sodiščem iznenada spremenijo v blatenje in pranje umazanega perila.«

(dalje prihodnjic)

Obnovitev sovjetskih jedrskih poskusov

V soboto zvečer je agencija TASS sporočila, da bo Sovjetska zveza obnovila atomske poskuse. Agencija je objavila izjavo sovjetske vlade, v kateri je med drugim rečeno, da je Sovjetska zveza prisiljena izvesti nove poskuse, da se zavaruje pred ameriškim napadom.

Ameriško zunanje ministrstvo je v tej zvezi objavilo izjavo, v kateri je med drugim rečeno, da je sovjetska odločitev vznemirljiva. Izjava v nadaljevanju poudarja, da je Sovjetska zveza tista, ki je prekršila atomsko premirje lanskega septembra. Ameriška nota nadalje obžaluje, da so se Sovjeti odločili za nove poizkuse prav v času, ko so se obnovila razorožitvena pogajanja in ko so na vidiku nove možnosti za doseg sporazuma o prepovedi atomskih poizkusov. Izjava na koncu izraža upa-

USPEH AMERIŠKIH ZNANSTVENIKOV TELSTAR odpira novo dobo

Na televizijskih ekranih Evrope in Združenih držav so se pojavile prve slike, ki jih je preko Atlantika posredoval ameriški satelit Telstar.

Napredku znanosti se moramo zahvaliti, da danes ne spremljamo več tehničnih dosežkov s tisto osuplostjo in razburjenostjo kot nekdanji naši predniki. Vsekakor pa ni nihče skril svojega veselja, da je prisostvoval, kot gledavec in priča znamenitemu dogodku, ki je povsem miroljubnega značaja.

Ponedeljek 23. julija bo šel v zgodovino kot dan, ko sta si Amerika in Evropa izmenjali prvi pravi televizijski spored v direktnem prenosu. Iz Združenih držav so pričeli prenašati program za Evropo v povezavi s šestnajstimi državami nekaj pred 20. uro. 200 milijonov ljudi je z navdušenjem sledilo 20 minutni oddaji. Veličinski dogodka ni v tem, da smo gledali ameriški program, ampak v tem, da smo sledili dogodkom v istem trenutku, ko so se v Ameriki razvijali, da smo slišali Kennedyjev glas v trenutku, ko je on v Ameriki odgovarjal časnikašem na tiskovni konferenci, da smo sledili Shakespearovi tragediji v istem trenutku kot gledavci v Central Parku v New Yorku. Čutili smo, da smo si blizu, da smo združeni.

Tri ure pozneje je Evropa odgovorila Ameriki s podobnim programom. Pri tej oddaji je sodelovalo devet držav, med njimi Italija in Jugoslavija. Preko petdeset televizijskih kamer je od Sredozemlja do severnega polarnega pasu pokazalo ameriški javnosti žive in govoreče slike. Za oddajo niso pripravili predhodnih filmskih posnetkov, ampak je bil ves program živ.

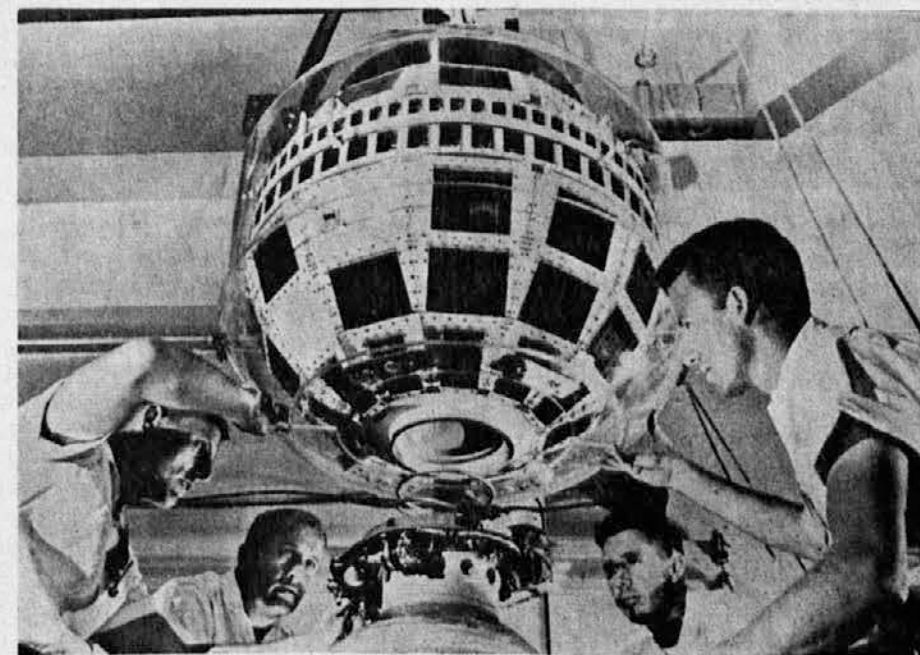
Končno se je ljudstvo obeh kontinentov zavedalo, da nima osvajačev vesolja samo znanstvene in vojaške namene, ampak začnjenja dobivati tudi ogromen praktični pomen. Danes je težko predvideti kakšne posledice bo imela svetovna televizija na naše privatno

življenje. Skoraj gotovo bo pripomogla, da bo naša stara Evropa spremenila življenjske navade in običaje. Izravnala bo ideje in interese po vsej zemlji. Poudariti moramo, da bo imela svetovna televizija eksplozivni pomen za kulturno prebujenje zatiranih in zaostalih narodov. Ko bodo ti ljudje videli življenje in navade razvitih držav, bodo še bolj čutili svoje težave in bodo skušali posnemati vzglede srečnejših narodov. Ljudje imajo povsod enake osnovne lastnosti, težnje in potrebe. Ponedeljkov poskus je prvi korak k čudovitemu sistemu, ki bo dal našemu življenju nove dimenzije. Vse dobiva nov pomen v svetovnem merilu. Upamo, da se bo marsikdo prepričal, kako ničevi so majhni krajevni prepiri!

Dvajset minut smo stali tesno povezani s prebivavci onstran Atlantica, nakar je satelit začel za obzorje in vez je bila pretrgana. Kmalu pa bodo spustili v vesolje nov Telstar in potem še enega in še enega. Oddaje bodo imele hitrejši ritem. Ko bo en satelit začel, bo drug satelit prevzel v breme slike in zvok. Ta pa jih bo prepustil tretjemu. Treba bo torej poslati okrog Zemlje fantastični krog umetnih satelitov, ki bodo morali biti popolnoma sinhronizirani.

Zelo verjetno pa se bodo poslužili kakšnega drugega sistema, da dosežejo redno sprejemanje televizijskih programov ob katerikoli uri. Če bi bil n. pr. krožni tir satelita oddaljen od zemlje 37.000 km bi zadostovali samo trije sateliti za ves svet. Opazovavcu bi se ti sateliti zdeli praktično nepremični, kajti premikanje satelita bi bilo vzporedno z zemeljsko rotacijo.

Neprestano se nam vsiljuje misel, ki smo jo brali v nekem dnevniku: Obliče sveta se naglo spreminja! Tega pa ne moremo reči za organizacije, ideologije, politične, gospodarske in socialne ustroje, s katerimi so ljudje do danes urejali medsebojno sožitje. Človek jadra po vesoljih, si pošilja slike nad celinami in oceani. Ko se vrne na zemljo, pa najde svet, v katerem se važnih stvari še vedno lotevamo s srednjeveško miselnostjo. Razdalja med človekom in njegovimi stroji postaja vsebolj strašna. Mogoče je v tem izvor krize današnjega sveta!

Ameriški tehniki pri montaži satelita Telstar nekaj trenutkov pred spustitvijo

KRŠČANSKI NAUK POKORA

Ko je Peter Gospoda zatajil, se je Gospod obrnil in se ozrl na Petra. In Peter je šel ven in se bridko zjokal. (gl. Luk 22, 61-62)

Dobri nebeški Oče hoče, da bi se grešnik spokoril, to je, da bi se od grehov obrnil k njemu. »Vrnite se k meni, govori Gospod nad vojskami, in tudi jaz se vrnem k vam.« (Zah 1, 3). K Bogu se pa obrnemo s pokoro. »Delajte pokoro, ker nebeško kraljestvo se je približalo« (Mat 4, 17) je Jezus opominjal svoje poslušavce.

Bog nam daje tudi spoznati, kako je on svet, dober in pravičen in kako je greh tisto zlo, ki nas loči od njega.

Zato Bog hoče, da se grehov kesamo. Biti nam mora resnično žal, in želeli si moramo: »O, da bi ne bil tega greha nikoli ne naredil!« Obenem pa mora biti zraven tudi trden sklep, da ne bomo več grešili.

Kadar se tako kesamo, moramo *zaupati*, da nam bo Bog *gotovo pomagal*, saj je Bog neskončno usmiljen. On še svojemu Sinu ni prizanesel, da bi nas rešil naših grehov.

Kesati se moramo iz *nadnaravnih nagibov*. — Če grehe obžalujemo samo iz zemeljskih nagibov, na pr. ker me bodo starši kaznovali, ker bom prišel v ječo itd. nam to kesanje ne pomaga k odpuščanju (posvetno kesanje).

Če se kesamo iz ljubezni do sebe, ker smo si namreč z grehi zaslužili pekel, ki se ga bojimo, imamo *nepopolno kesanje*.

Če se kesamo iz ljubezni do Boga, imamo *popolno kesanje*. Takrat nam je žal, ker smo svetega, dobrega Boga žalili, in smo razžalostili svojega ljubelega Odrašenika. — To popolno kesanje nam takoj odpusti vse grehe, tudi smrtne; vendar se moramo smrtnih grehov spovedati pri prvi prihodnji spovedi.

Iz tega razvidno, da se moramo truditi obuditi popolno kesanje: vsak večer, — pred spovedjo, — v smrti nevarnosti, — predvsem pa, kadar bi bili tako nesrečni, da bi storili kak smrten greh.

Naša spokornost se mora kazati v spokornih delih: molitvi, postu, miloščini, v udanem prenašanju trpljenja in težav, ki nam jih prinaša vsak dan naš poklic. Najodličnejše spokorno delo pa je, če vredno prejmemo zakrament svete pokore. »Ne odlašaj spreobrniti se h Gospodu in ne zavračaj od dneva do dneva. Zakaj hipoma izbruhne srd Gospodov in ob dnevu povračila boš uničen.« (Sir 5, 7).

Iz življenja Cerkve

Obletnica evharističnega kongresa v Barceloni

Desetletnico mednarodnega evharističnega kongresa v Barceloni so proslavili v tem mestu z različnimi verskimi prireditvami. Nadškof msgr. Modrego je imel za to priložnost slovesno pontifikalno sveto mašo v novi župnijski cerkvi sv. Pija X., ki je bila s tem odprta bogocastju. Odprli so tudi nov ženski zavod za poklicno izobrazbo Maria Josepha Segovia, v katerem bodo dekleta prejemale splošno človečansko in versko izobrazbo.

Apostolat in katoliški zakonci

Katoliški zakonci bi morali vršiti apostolat tudi izven družinskega okolja, če se nočejo duhovno omrtviti, tako je trdil msgr. Kelly, ravnatelj središča za krščansko družino newyorške nadškofije, v govoru, ki ga je imel na 28. katoliškem narodnem sestanku o družinskem življenju, ki se je vršil v St. Louisu. Katoliški zakonci, tako je dejal prelát, bi morali biti spodbujani, da vsak po svojih sposobnostih sodeluje na tečajih za pripravo na zakon, na predavanjih o zakonu, ki jih organizirajo razni zavodi in šole, baviti se z vzgojo in z novo pridobitvijo za pošteno življenje odraslih, ki so prišli na stranpot, in pospeševati zdrava načela o družinskem življenju po radiu, tisku in televiziji. Msgr. Kelly je zaključil s trditvijo, da mora družinski apostolat predstavljati za ameriške zakonce posebno obveznost.

Odnošaji med Cerkvijo in državo

Stalni odbor kongoških škofov je izdal na koncu svojega sestanka skupno izjavo

o odnošajih med Cerkvijo in državo. V prvem delu izjave škofje prikazujejo naravo, cilje in naloge države ter podčrtujejo potrebo po močni in odgovorni avtoriteti za zaščito skupnih dobrin deželi, ki gre skozi težko obdobje naglega in delavnega razvoja. Nato v listini določajo naravo in poslanstvo katoliške Cerkve, ki ima dolžnost in pravico učiti človeštvo božji evangelij in posvečevati narode. Funkcija duhovnika in redovnika se konča z nudenjem pričevanja resničnosti. Kristjanu, ki živi v mestu pa je zaupana naloga, da prevzame gospodarske, socialne, politične in poklicne odgovornosti za uresničenje boljšega sveta.

Obletnica prvega japonskega romanja v Vatikan

Sveti oče je sprejel dva japonska katoliška mladeniča, ki sta prispela v Rim v spomin 389-letnice prvega japonskega romanja v Vatikan. Leta 1582 je namreč prispel 15-letni princ Ito Mansho s svojim tovarišem pod vodstvom jezuitskega misijonarja Valignano v Rim in sporočil papežu Gregoriju XIII. izraze zvestobe in vdanosti japonskih katoličanov sveti stolici. Oba japonska mladeniča, ki ju je papež sprejel pretekli ponedeljek, pa sta Ideguchi Kazumichi, 13-letni dijak iz mesta Miyazaki, sin staršev, ki so ostali živi po izstrelitvi druge atomske bombe, in Otaki Kazuo iz Tokia. Oba sta izrazila papežu Janezu XXIII. čustva vdanosti s strani vseh japonskih katoličanov, posebej pa s strani številnih katoliških dijakov. Papežu sta podarila umetniško srebrno vazo in album pisem dijakov, ki molijo za II. vatikanski vesoljni cerkveni zbor.

Slovenski romarji v Assisiu

SREČANJE Z BOGOM

OD ZAGRIZENE KOMUNISTKE DO VNETE MISIJONARKE

Bilo je v vojni na Koreji. Ameriške čete so pognale iz mesta Hamfong severno-korejske komuniste. Vseposvdo je bilo slišati pokanje granat in ropotanje strojnice. Po razrvani cesti je poskakoval vojaški avto, v katerem sta bila zamorski šofer in ameriški podčastnik Peek. Slednji je natenkrat dal znak, naj šofer ustavi avto. Skočil je iz njega in se preplazil med razbitinami do prostora, na katerem je ležalo mlado dekle, oblečeno v komunistično uniformo. Z vsa silo se je borila proti kašlju, iz ust ji je polzela kri. Podčastnik je poklical na pomoč voznika. Toda ko se je sklonil, da bi dvignil dekle, je to potegnilo iz žepa revolver. Krogla je švignila prav mimo glave podčastnika. Ta je ves besen zagrabil za strojno puško, toda tisti hip je zamorski voznik zaprosil, naj je ne ubije. Ameriški podčastnik se je pomiril in dejal dekletu: »Lahko bi te ubil.« Toda dekle je odgovorilo: »Ubij me, vi Amerikanci itak ne znate drugega kot ubijati in rušiti mojo domovino.« Naslednji hip je znova kašelj udušil glas in glava ji je klonila v sneg. Podčastnik in voznik sta jo naložila na avto in jo odpeljala v bolnico.

Tu jo je obiskal ameriški kaplan Powers. Toda dekle ga ni hotelo videti, še manj poslušati. Na njen vzklík, da ga sovraži, ji je kaplan odgovoril: »Vem, da me sovražite, toda to ni važno. Vas so učili sovražstva, mene ljubezni.« Nato pa je govoril kakor sam s seboj: »Oblečeni ste v vojaško uniformo in ste mlado dekle. Pri nas se vaše sovratnosti bavijo z ženskimi opravili. Rekli so mi, da nečete zdraviti; toda mi vas hočemo kljub temu pozdraviti. Ko bo ta vojna končana, bo Koreja kot nikoli poprej potrebovala zdravo mladino, ki bo v miru zgradila novo deželo.« Toda dekle je ostalo hladno. »Se vas bom obiskal,« je dejal kaplan. Ko je odhajal, je še dodal: »Čeprav je vaše srce polno sovražstva, vas bom klical Terezija. Da, Terezija, še se bom vrnil.« Pri tem pa je v mislih priporočil dekle sv. Tereziji Deteta Jezusa. Z zaničevalnim vzklíkom je

odgovorila komunistična mladenka, toda vzklíka kaplan ni več slišal.

Bil je sončen dan, ko jo je obiskal drugič. Tokrat mu je mladenka boječe ponudila roko: »Bili ste premalo previdni, ko ste streljali na podčastnika Peekerja,« ji je dejal. »Ta vojak ima mater in njen sin je ostal živ samo po naključju.« Kaplan je iz zaslíjanja, ki so ga izvršili, zvedel vse o mladenki. Pisala se je Gatai. Studirala je na univerzi v Seulu. Takrat so jo znanili s komunistično propagando. Prikazovali so ji dva svetova: svet policijskih romanov, nemoralnega življenja revij in fotografij, linčanje zamorcev s strani podivjanih belcev, svet zločincev, ki ugrabljajo otroke in zanje zahtevajo odkupnino. Govorili so ji o bednem življenju črnih četrti v New Yorku in New Orleansu. Nudili so ji vsemogoče knjige o kapitalističnem propadlem svetu. Na drugi strani pa so ji kazali svet, ki naj bi bil ves čist in dober, kot ga prikazujejo dela velikih ruskih klasikov, Dostojevskega in Tolstoja. V tem je vsa razlika, so ji govorili. Naš komunistični svet sloni na miru in redu, ameriški pa na zločinu in krivdi. Zdelo se ji je, da razume. Pobegnila je iz Seula in nadaljevala svoj študij na komunistični univerzi v Pjongjangu v Severni Koreji. Tu so jo povsem prevzgojili, da je nazadnje postala agent komunistične vojnanske službe.

Kaplan Powers je dekle znova obiskal. Čeprav je imela še mrzlico, je bilo njeno stanje vedno boljše. »Mnogo vem o vas,« je dejal. »V vseh dogajanjih, tudi v vašem primeru smo delno krivi tudi mi. Toliko stvari, ki se nas tičejo, je potvorjenih. Vem, vi hočete zboljšanje v svetu in socialni napredek. Sklenili ste uničiti kapitalistične izkoriščevalce in kolonialiste z Zapada. Treba je dati vsem ljudem iste pravice in iste možnosti. Smatrajo vas kot upornico, ker ste streljali na podčastnika. Vi sovražite zapadni svet. Komunisti so vas učili sovražiti, boriti se in delati revolucije ter braniti človeške pravice. Razumem vas in jaz bi v tem primeru storil isto.«

Obiskal sem otroške kolonije

V petek 13. julija sem obiskal otroško kolonijo v Agordu, ki jo v imenu Slovenske Vincencije vodi iz Trsta vodi gdč. Olga Karž. V soboto 14. in v nedeljo 15. 7. sem pa bil pri deklicah v koloniji Tambre, ki jo v imenu Slokada vodi gdč. Ljuba Smotlak. Za te deklice sem v nedeljo tudi maševal.

Zaradi tega me prosijo, naj kaj napišem o teh kolonijah.

V naših kolonijah se za otroke dobro skrbi. Otroci so zadovoljni, saj jim nič ne manjka. Marsikateri morda nima tistih dobrot, ki jih uživa doma, in ne vse

prostosti, ki mu jo starši dovolijo. Pa prav to je otroku v korist!

V kratkem bo začel drugi turnus in ni še dovolj otrok. To je velika škoda, ko nam vlada daje za kolonije potrebna sredstva, a jih ne moremo porabiti, če je premalo otrok. Starši, ki se še obotavljate, pošljite svoje otroke v kolonije.

Kako je v kolonijah, so se v nedeljo 22. 7. mnogi starši sami prepričali. Obe dobrodelni organizaciji sta namreč organizirali obisk kolonije. Govoril sem z nekaterimi starši in vsi imajo najboljše vtise.

dr. Lojze Škerl

BOMBA V CERKVI SV. PETRA

V soboto, dne 14. julija ob 8.20 zvečer je v notranjosti bazilike sv. Petra eksplodirala tempirana bomba. K sreči je šlo za majhno bombo, katere eksplozija je povzročila malenkostno škodo pri podstavku kipa Klemenca X. pod zadnjo desno arkado bazilike. Deloma je poškodovano tudi leseno ogrodje novih orgel, ki so postavljene v neposredni bližini. Eksplozija ni povzročila nobene žrtve, ker je bila bazilika za vernike zaprta že nad eno uro poprej. Sodnik vatikanskega sodišča Spinelli je po ogledu, ki ga je izvršil skupno s poveljnikom papeškega orožništva in s skupino visokih vatikanskih funkcionarjev, izjavil, da je neznanec moral položiti bombo v vsej naglici na podstavek spomenika, tako da je imela eksplozija učinek samo v vodoravni smeri, kjer ni naletela na noben odpor. V nasprotnem slučaju bi bile posledice mnogo hujše.

Pristojne oblasti vneto nadaljujejo s preiskavo, da bi ugotovile krivca in razloge, ki so ga privedli do tega nerazumljivega dejanja. Vendar ima preiskava zelo malo izgleda, da bi dosegla konkretne rezultate, ker je praktično nemogoče določiti ob kateri uri je bila bomba podtaknjena in kdo je storil to dejanje med stotinami obiskovalcev, ki so prihajali in odhajali ta dan iz bazilike.

Kot zanimivost navajamo, da je cerkev sv. Petra edina cerkev na svetu, ki je zaradi kakršnega koli bogoskrunskega dejanja ni treba znova posvetiti.

»Toda pri nas ni kapitalistov,« je ugovarjala mladenka.

»Pa imate avtomobile?« jo je vprašal kaplan. »Seveda jih imamo,« je odgovorila. »Toda kdo se vozi z avtomobili?« »Tisti, ki jih lahko kupijo,« je odgovorila. »Torej so tudi pri vas kapitalisti,« je dejal kaplan. Nato ji je govoril o duši. Mladenka je molčala in naenkrat vprašala: »Zakaj me kličete Terezija?« Kaplan ji je nato govoril o mali francoski redovnici, ki je s silo svoje ljubezni odstranila sovražstvo v toliko dušah. Gataj se je čudila, da Terezija ni bila komunistka. V Pjongjangu so bile vse osebe, ki so ji jih prikazali kot dobre, vpisane v komunistično stranko. Sredi brnenja letal, topovskih strel in bučanja bomb ji je kaplan govoril o sv. Tereziji, o Bogu, o nesmrtnosti in o smislu življenja. »Misel na smrt me je že v mladosti,« tako je končaval kaplan, »vedno usmerjala k Bogu. Nato se je oprostila, da mora k drugim ranjenim. Predno je odšel, mu je 20-letna Gatai, ki ga je ves čas molče poslušala, ponudila svojo majhno roko in rekla: »Vrnite se kmalu.«

Nekaj dni za tem so vse bolnike te bolnice preselili. Sredi vrvenja se je slišal prosek glas. Gatai je prosila: »Rada bi še enkrat videla kaplana.« Toda bolničar jo je pomiril in potisnil nosilnico, na kateri je ležala, z ostalimi v rešilni voz. Medtem ko je avto vozil so naenkrat drobne vročine roke pobožale kodre zamorca Francisa, ki je ležal poleg Gatai z razbito ustnico in mu brisala solze, ki so mu polzele po obrazu, ki je bil ves zavrt v pivoje. Mesec zatem je bil kaplan Powers sredi strelskih jarkov. Obiskoval je ranjence in umirajoče. Za hip se je ustavil in potegnil iz žepa drobno pismo, v katerem se mu Gatai zahvaljuje za luč, ki jo ji je prinesel v njeno življenje. Ni vedela, da obstajajo Amerikanci takšni kot on. Sedaj je vsak dan pri njej duhovnik, s katerim prosi Gospoda, naj jo vodi. Za vselej si je nadela ime Terezija. Vsaka črka se je kaplanu Powersu zdela, kakor pesem božje milosti. Toda naenkrat je završalo v zraku in je izgubil zavest. Zbudil se je v bolnici, pogledal je po odeji in videl na desni strani praznino. Odrezali so mu nogo, ker mu jo je uničila granata, ki ga je zadela. Pri njegovi postelji je stal zdravnik, ki mu je prebral drugo Terezino pismo. »Še sem jetnica,« je pisala Gatai, »toda sem zelo srečna. Terezija je postalo moje krstno ime. Sem katoličanka.« Kaplan Powers se je nasmehnil in pozabil gledati na praznino na odeji. Doktor Petkow mu je meril puls. Pomočnik pa je tisti hip odšel iz sobe na vrt. Nenadno je priletelo komunistično letalo in z bombo v polno zadelo bolnico. O kaplanu Powersu in doktorju Petkoku ni bilo več sledu.

Nekaj dni nato je prispel na Korejo na svoj božični obisk kardinal Spellman. Mala Gatai je bila izbrana, da ga pozdravi in da mu zaupa svoj sklep. Po vzgledu Terezije iz Francije je hotela postati redovnica, da se odkupi za leta, ki jih je prebila v sovražstvu. Solze veselja so ji tekla po licih. Bila je srečna, da je odkrila mater: Marijo, Jezusovo Mater. Misli je na tiste drage pokojne, ki so jo na tako čudovit način pripeljali h Kristusovi luči. Na kaplana Powersa, zamorskega šoferja Francisa, podčastnika Peekerja in doktorja Petkova. Gatai se je tako poslavljala od sveta. Danes živi sestra Terezija v Seulu in vodi katoliško gimnazijo. Na njenem obrazu je mir in večen smehljaj, ki ga more dati samo Bog.

R.M.

»Katoliški glas« v vsako slovensko družino!

Naši udeleženci romanja v Lurd

Ob stoletnici župnije v Rojanu

13. julija leta 1862 — bila je nedelja — je tržaški škof Legat posvetil novo župno cerkev v Rojanu. Istočasno je bila tudi ustanovljena samostojna župnija. Do tedaj je ozemlje rojanske župnije pripadalo župniji Novega sv. Antona in deloma Opčinam. Ozemlje nove župnije je segalo do današnje kavarne Fabbri (Caffè Fabbri) na eni strani in skoro do današnjega svetilnika na drugi strani, na severu pa do Obeliska.

Cerkev je zgrajena v novogotskem slogu in pokriva 864 m². Stroške za novo cerkev

STANKO ZORKO

in njeno opremo je nosila občinska uprava, ki ima zato še danes nad cerkvijo patronatsko pravico.

Za cerkev so izbrali zelo posrečeno lego, kar je danes zaradi mnogih hiš manj opazno: zgradili so jo v dolini, kjer se skoro stikajo štirje griči: Skorkola, Verniš, Scala Santa in Greta. Vsi ti griči so bili poraščeni z gozdom, kolikor niso bili zasajeni s trtami. Po dolinah so hleti proti Rojanu štirje potočki in se pri današnji Miramarski cesti zlivali v morje. Zato je moralo biti v Rojanu zelo idilično. Leta 1868 je bila zgrajena velika vojašnica, ki stoji še danes. Potem so rasle vedno nove stavbe. Velike stanovanjske hiše so privabile številne nove prebivalce. Če je ob ustanovitvi bilo na vsem ozemlju nove župnije morda 3.000 ljudi, jih je danes gotovo čez 30.000. Samo rojanska župnija šteje 18.000 ljudi, a od nje se je odtrgala tudi nova župnija, ki ima svoje središče v ulici Sant'Anastasio. Danes je Rojan del mesta in zato občuti vse posledice tega dejstva.

DOSEDANJI ŽUPNIKI

Dokler ni bil nastavljen prvi župnik, je upravljal cerkev Mihael Debelak in sicer do oktobra leta 1862.

Prvi rojanski župnik je bil Franc Černe, po rodu s Tomaja. V Rojan je prišel z Repentabra, a že leta 1868 je odšel za župnika na Opčine.

Drugi rojanski župnik je bil Tomaž Thaler, prej kaplan pri Novem sv. Antonu. On je predlagal, naj se v šoli poučuje tudi nekaj ur italijanščine. V Rojanu je ostal skoro do svoje smrti. V pokoj je stopil novembra leta 1895, a je že naslednjega leta 27. aprila umrl.

Približno pol leta je upravljal župnijo domačin Franc Guštin. Junija leta 1896 pa je prišel v Rojan za župnika Jože Jurica, doma od Sv. Jakoba, do tedaj kaplan pri Sv. Justu. On je bil doslej najbolj popularen rojanski župnik. Vse mesto ga je poznalo zaradi njegovih posebnosti in lepih procesij, ki jih je širokopotezno organiziral. Ob njegovem prihodu je bilo v Rojanu že toliko novih prebivalcev, da je v cerkvi vpeljal tudi italijansko službo božjo. Umrli je na svečnico leta 1936. — Za njim je skoro eno leto upravljal župnijo sedanji stolni prošt msgr. Alojzij Salviadori. Prav v njegovem času so civilne oblasti prepovedale za nekaj časa uporabo slovenščine v cerkvi. Gospod Gabrovšek je zapisal v ožnanično knjigo: Pausa usque ad 1. dom. septembris propter prohibitum a civili auctoritate hujus lingue usum. Opomba je napravljena ob tretji nedelji po veliki noči. — Za župnika je bil potem imenovan Franc Drius, sedanji stolni kanonik in župnik pri Sv. Justu. V Rojanu je ostal do oktobra leta 1950, ko je bil imenovan za prvega ravnatelja v novem tržaškem semenišču. — Le malo časa je bil v Rojanu dr. Atilij Mauro, prej duhovnik v bolnici. Ze po enem letu si je zaželel nazaj v bolnico. V otroški bolnici deluje še sedaj. Sedanji župnik Stefan Sissot je v Rojanu od leta 1951 in je tudi prišel iz bolnice.

ROJANSKI SLOVENSKI KAPLANI

Vrsta rojanskih slovenskih kaplanov pa je mnogo daljša kot župnikov, ker so se bač hitreje menjavali.

Prvi je bil Anton Hrovatin, ki je leta 1866 odšel k Novemu sv. Antonu. Na njegovo mesto je prišel novomašnik Janez Martelanc. V Rojanu je ostal do novembra 1. 1877. Za njim je prišel Mihael Jagodec. Leta 1886 ga je zamenjal Karel Miklavčič, ki pa je ostal v župniji le do jeseni, ko je prišel na njegovo mesto Ignacij Počivalnik, kasnejši župnik v Bazovici. Leta 1892 je nastopil Matej Škerbec, že leto kasneje Jožef Košir in naslednje leto (1894) Franc Guštin, ki je ostal v Rojanu šest let.

Leto in pol je bil v Rojanu sedanji starosta slovenskih duhovnikov na Tržaškem msgr. Matija Škabar. V Rojanu je bil do avgusta 1902. Nadomestil ga je msgr. Jakob Ukmar, ustanovitelj Dekliške Marijine družbe. V Rojanu je ostal do no-

vembra leta 1906. Naslednje leto je prišel Anton Hreščak. Leta 1908 ga je zamenjal Jožef Križman, kasneje dolgoletni župnik na Proseku, sedaj v pokouju. Leta 1910 je postal kaplan v Rojanu Franc Bonač, kasneje vojni kurat, med svetovno vojno pa Lovrenc Kos.

Po vojni je nekaj časa skrbel za slovenske vernike msgr. Musizza. Leta 1924 pa je prišel za kaplana Andrej Gabrovšek, ki je pred nekaj leti umrl kot dušni pastir v Boljuncu. Med ljudmi je bil zelo priljubljen in se ga še vedno radi spominjajo. Mnogo je trpel zaradi fašističnega preganjanja in je moral tudi v konfinacijo. Med drugo svetovno vojno so bili slovenski verniki v Rojanu nekaj časa brez stalnega slovenskega duhovnika.

Leta 1944 je bil nastavljen za kaplana lazaristovski duhovnik Jože Gregor, ki pa je v adventu leta 1946 odšel v Združene države, kjer je še vedno. Nekaj mesecev je bil v Rojanu sedanji kontovelski župnik Rudi Bogatec, za njim pa je prišel sedanji stolni kanonik dr. Lojze Škerl, ki je ostal v Rojanu do otvoritve tržaškega semenišča oktobra leta 1950, ko je bil imenovan za bogoslovne profesorja, kar je še vedno. Do oktobra leta 1952 je bil kaplan v Rojanu sedanji župnik v Ricmanjih dr. Angel Kosmač. Torej za slovenske vernike v rojanski župniji se je v sto letih trudilo kar 22 duhovnikov.

»RAZPIS«

Rojanski župniji je veliko pomagala francoska družina Vassal, ki je v cerkvi tudi pokopana. Namenila je tudi večjo vsoto za študij enega dijaka. Tržaški škofijski list je v novembru številki leta 1883 prinesel naslednji razglas: S tem oglasom se razpisuje za začetek drugega šolskega tečaja 1883-84 en ustanov (štipendij) za 160 gld. (sto in šestdeset), katerega je ustanovila blaga gospa Cecilija Vassal iz Pariza listom podpisanim 24. Avgusta 1881. Pravico uživati ta ustanov imajo naj prvo siromašni, bistroumni in zdravi dijaki latinskih šol, sinovi slovenskih, katoliških, poštenih zakonskih roditeljev, ki so se rodili v rojanski župniji v tržaški okolici in tudi tam prebivajo, in kateri so se namenili s privoljenjem svojih roditeljev ali njih namestnikov stopiti v duhovni stan in služiti v vinogradu gospodovem v Tržako-Koparske škofiji.

Za Rojanci so k uživanju tega ustanova poklicani slovenski mladenči latinskih šol in zgoraj rečenih lastnosti po vrsti iz teh le duhovni tržaške okolice, namreč: iz Verdelja (sv. Ivan), Opčine, Proseka, sv. Križa, Škednja, sv. Jarneja, (Barkovlja) Bazovice, Ketnara, Kontovela, Trebiča. Za temi Slovenci iz katere koli si bodi župnije: tržaško-koparske škofije: na zadnje Slovani te škofije sploh, in potem mladeniči rojeni v mestu Trstu. Pi vseh pa se umeje da morajo biti zakonski sinovi poštenih roditeljev, zdravi, bistroumni in voljni se posvetiti duhovskemu stanu.

Tržaško-koparski škof ta ustanov podeljuje, župnik rojanski pa dotični predlov stavlja.

Pri podeljevanju se ima dati prednost dijakom, ki se učijo na c. kr. gimnazijah: tržaškem, pazinskem, goriškem in ljubljanskem.

Zaradi vojnih razmer se je vrednost ustanove zgubila in je danes ni več. Raz-

Znamenite freske v Hrastovljah

V zbirki »Spomeniški vodniki«, ki jo izdaja »Založba Mladinska knjiga« v Ljubljani je izšla leta 1961 kot drugi zvezek zelo zanimiva knjiga pod naslovom: »Hrastovlje«, spisal dr. Marijan Zadnikar, str. 122. Knjiga je opremljena z barvnimi in črno-belimi reprodukcijami ter s prilogo »Mrtvaški ples«. Vasic Hrastovlje leži na robu slovenske Istre, nedaleč od Črnega Kala ob glavni cesti Ljubljana-Koper. Na vzpetini nad vasico je romanska cerkev s pozno-gotskimi freskami in taborskimi renesančnim obzidjem iz 16. stoletja. To obzidje daje temu umetnostno in zgodovinsko zelo pomembnemu spomeniku značaj trdnjave, ki je vasic branila proti Turkom. Najznamenitejše v cerkvi so srednjeveške slike, freske, ki pokrivajo vse stene in svode. Cerkev je posvečena sv. Trojici. Branko Fučič je ugotovil, da so te slike delo slikarja Janeza iz Kastva (Johannes de Kastua). Ni mogoče ugotoviti, kdaj je cerkev sezidana. Oblika cerkve je pravokotnik, katerega daljša stranica je usmerjena proti jugo-vzhodu. Cerkev končuje na vzhodni strani s polkrožno apsido. Na severo-zahodnem vogalu cerkve se dviga zvonic. Zakristijo so dodali leta 1896. Cerkev ima tri ladje, ki imajo polkrožne svode. Stranski ladji sta za polovico manjši od glavne ladje. Tudi stranski ladji imata apsido.

Po svojih posebnostih se cerkev razlikuje bistveno od vseh romanskih spomenikov v Sloveniji. Cerkev je lep primer istrske avtohtone arhitekture, ki je ohranila tradicijo staro-krščanske arhitekture in ki je pod vplivom Poreča in drugih cerkvenih stavb iz dobe prvega krščanstva usvojila mnoge stavbene posebnosti krščanskega vzhoda.

NOTRANJSČINA CERKVE

V začetku cerkev ni bila poslikana. Poslikali so jo s slikami, ki jih danes obdujemo, šele proti koncu 15. stoletja. Slikanje so končali leta 1490. To dokazuje napis v glagolici in latinščini na severni ladijski steni cerkve. Napis je močno izbrisan in ponekod uničen. Branko Fučič, strokovnjak za glagolske napise in grafik, ga je raztolmačil in se glasi: »...to delo be svršeno na dan sv. margarete... let gospodnih č. u. p. (To so glagolske črke, izpisane tukaj v latinščini, ki pomenijo: č = 1000, u = 400, p = 90 = 1490. Pripomba pisca tega članka). Hoc opus fieri fecit Tomic Vrhovich de... magister Johannes de Kastua pinxit. Prevod: »To delo je bilo končano na dan sv. Margarete... leta Gospodovega 1490. To delo je naročil Tomic Vrhovich de... mojster Janez iz Kastva je slikal. Tomic je bil, kakor piše Zadnikar, verjetno župnik v bližnjem Kubežu, kamor je pripadala kot podružnica cerkev v Hrastovljah.

Po stilu so te slike pozno-gotske in pri pis pa vendar mnogo pove, kakšno je bilo stanje v tržaških okoliških župnijah.

Kako je danes, vemo. Oklepajmo se župne cerkve in župnijskega življenja. Skrbimo za redno udeležbo pri nedeljski sv. maši. Naša vera bodi doživeta, iz pričanja, ne iz navade. Nadaljujmo z lepo tradicijo naše vernosti in božji blagoslov bo vedno z nami!

padajo slikarstvu centralne Evrope. Umetniško področje, kateremu pripadajo slike, je — kakor poudarja Zadnikar — istrsko osredje s svojim glagolskim duhom, ki je oblikoval versko kulturno življenje našega Istrana.

Slike so nastale pod neposrednim vplivom fresk na svodu prezbiterja župne cerkve v Pazinu iz leta okoli 1460. Pazinske freske pripadajo šoli slikarja Jakoba Sunterja ali kakor ga imenujejo, Leonarda iz Briksena.

Zaradi odnošaja s Tirolsko in tipičnih severnih grafičnih vzorcih, s katerimi se je poslužil slikar Janez v Hrastovljah, kakor tudi zaradi splošnega stilskega značaja, naglašajo Zadnikar, slike v Hrastovljah pripadajo slikarstvu centralne Evrope ob koncu srednjega veka, in, kljub geografskemu položaju, niso v nobenem neposrednem odnošaju z Italijo.

Vsa notranjščina cerkve v Hrastovljah je popolnoma pokrita s slikami. Zaradi boljše harmonije barv so leta 1518 napravili v cerkvi tlak rdečkaste barve, kar dokazuje dolgi glagolski napis na spodnji strani južne stene.

RAZPOREDITEV SLIK

Kaj predstavljajo slike te znamenite cerkve?

Na oboku v glavni apsidi je Prestol milosti. Bog Oče sedi na prestolu, ki je podoben skrinji. Ognjen je v rdečo haljo. Pred seboj drži križ s pribitim Jezusom. Med glavama Očeta in Sina pa plava Sv. Duh v obliki belega goloba. Cerkev je namreč posvečena sv. Trojici. Večino stene v apsidi zavzemajo apostoli.

V levi stranski apsidi so Tri kralji s posodami, v katerih so darovi za Novorojenca. Na eni in drugi strani Kraljev stojita sv. Kozma in Damijan, sveta zdravnika. Navadno upodabljajo Tri kralje v prizoru poklona pred božjim Detetom. Tukaj pa kralji sedijo na veliki leseni skrinji.

V desni stranski apsidi so upodobljeni sv. Rok, sv. Boštjan in sv. Fabijan, priprošnjiki proti »črni smrti«, to je proti kugi.

Nad glavno apsido je Marijino kronanje. Marija sedi na dolgi skrinji na sredini, ob straneh pa sedita Oče in Sin in polagata Mariji krono na glavo. Nad Marijino glavo je Sv. Duh v obliki belega goloba.

Nad levo stransko apsido je angel Gabrijel, a nad desno stransko apsido Marija, ki posluša Gabrijelovo oznanilo, torej Marijino oznanjenje.

Na čelnih straneh obeh delilnih sten med apsidami, in sicer na levi je sv. Lovrenc z raznjem, na desni pa sv. Stefan.

V glavni ladji vidimo sv. Katarino s kolesom, sv. Marjeto z zmajem v rokah in sv. Barbaro s stolpom. Tu so tudi preproki in patriarhi stare zaveze. Njihova imena so izpisana na belih trakovih v latinščini in glagolici.

V zgornjem delu oboka srednje ladje so naslikani prizori o stvarjenju sveta in človeka in iz življenja prvih staršev ter Abela in Kajna. Kot objekt, s katerim Zadnikar primerja ta ciklus fresk, je vjel posebno prizore na gotskem oboku prezbiterja župne cerkve v Pazinu.

Poleg tega največjega ciklusa stenskih slik je slikar posvetil drugi ciklus slik Kristusovemu trpljenju. Ta ciklus vsebuje petnajst samostojnih prizorov, in sicer od Kristusovega vhoda v Jeruzalem do Vnebovhoda.

MRTVAŠKI PLES

Največje zanimanje vzbuja v tej cerkvi Mrtvaški ples. Ta slika zavzema prostor dolg 6,30 m. Na sliki se od leve proti desni pomika sprevod posebne vrste. V desnem kotu sedi na prestolu Smrt, skelet z režečimi se usti. Pred smrtjo je izkopen grob, označen s križem. Grob je pripravljen za sprejem mrliča. Sprevod je urejen po parih. Vsakemu paru je po en zastopnik kakega stanu in pa smrt, ki ga spremlja proti grobu. Prvi je v paru papež, za njim gre postarni kralj. Smrt vodi nato proti grobu mlado kraljico, pa kardinala, pa škofa, meniha s tonzuro, bogatega meščana, za njim skopuha. Nato stopa s smrtjo lepi mladenič s sabljico in z glasbilo na hrbtu. Predzadnji je ubogi beač z odrezano desno nogo in berglo. Zadnji pa je malček, ki ga je smrt že iz zibelke potegnila na drugi svet.

Glavna misel Mrtvaškega plesa je: smrt je za vse enako pravična, nihče se ji ne more izogniti. Vsi stanovi so ji podvrženi. Ne gleda na starost, ne na revščino ne na bogastvo. Ta slika je gotovo prepričevalno vplivala na vernike in jim nazorno dokazovala ničnost tega sveta.

Zadnikar naglašja, da hrastovljski Mr-

tvaški ples zavzema med svojimi evropskimi vrstniki prav odlično mesto, in sicer zaradi redkosti ohranjenih tovrstnih spomenikov in zaradi izredno dobre ohranitve. Najbližji sosed tega plesa je v hrvaškem Bermu, vasic blizu Pazina. Hrastovljski in beramski ples sta naslikala slikarja iz Kastva, in sicer hrastovljski slikar Ivan iz Kastva, a beramski Vincenc iz Kastva. Ikonografsko in stilsko sta si obe sliki močno sorodni, poudarja Zadnikar. Oba plesa imata enako število parov. V Sloveniji doslej niso našli kake freske s tako vsebino.

ILUSTRACIJE MESECEV

Moramo omeniti tudi hrastovljske ilustracije koledarja. Slikar je namreč upodobil posamezne mesece v letu. Vsaki mesec je prikazan z značilnim kmečkim opremljenim meseca ali na kakšen drug način, n. pr. maj simbolizira mladenič, bogato običen, sredi cvetja. V medaljonu, ki prikazuje januar, sedi na bogatem sedcu mlada žena, razkošno oblečena, ki razdaja darila otrokom v belih srajčkah. To je obdarovanje otrok ob novem letu, ki mu v Istri pravijo »dobra roka«. V februarju kmetovavec obrezuje trsje. Mesec junij prikazuje mladenič na sedežu, a okrog so košare s češnjami. V septembru možakar z nožem reže velike bele grozde, poleg pa je drugi možakar, ki stoji v čebri in masti grozde. V oktobru dva kmeta orjeta. V novembru ubija kmet prašiča. V decembru vidimo stojnico, polno pridelkov, s prodajavcem, a zadaj za njim visijo klobase.

Te upodobitve mesecev, poudarja Zadnikar, so v slovenskem srednjeveškem stenskem slikarstvu gotske dobe popolnoma novost. S temi ilustracijami koledarja je slikar vnesel v slikarstvo v versko vsebino novo, posvetno, profano vsebino.

Severno steno v celotni dolžini pokriva ena sama slika — Pohod in Poklon treh kraljev. Konjeniški pohod treh kraljev spremljajo vojaki in gonjači. Zanimivo je, da je slikar pod konjskimi kopiti prikazal razne drobne življenjske stvari, ki s tremi kralji niso v zvezi. To so prizori iz življenja preprostega srednjeveškega človeka. N. pr. žejni spremljevalec si iz čutare gasi žejo, a njegov tovariš s sulico pobija medveda. Drugi prizor: V ribniku plava raca; ob ribniku je ribič, ki lovi ribe za gospode, katere spremlja. Se en prizor: sluga nosi na palici čez ramo polno zaklanih kokoši, v pleteni torbi pa ima polno jajc.

Zadnikar naglašja, da so Hrastovlje kot slikarski spomenik eden najpomembnejših predstavnikov istrskega slikarstva ob koncu srednjega veka. (Str. 66). Hrastovljski slikar Johannes, znan samo po krstnem imenu, je izšel iz kastavske slikarske šole (Kastav je mesteca blizu Reke).

NAPISI NA FRESKAH

Važni so v cerkvi razen fresk tudi razni napisi. Obiskovavci cerkve so namreč te napise s kakim ostrim predmetom vrezavali v same freske. Te napise imenujemo »grafiti«. Vsebinske teh napisov je različna. Nekdo je hotel n. pr. potrditi, da je obiskal cerkev in se podpisal. Duhovnik je napisal, da je ta in ta dan bral mašo v tej cerkvi. V kakem napisu je omenjen kakšen važnejši dogodek. Pobožen vernik je izrazil svoje težave in želje. Večina napisov je napisana z glagolico. Nekaj napisov je latinskih, nekaj italijanskih, samo eden je nemški.

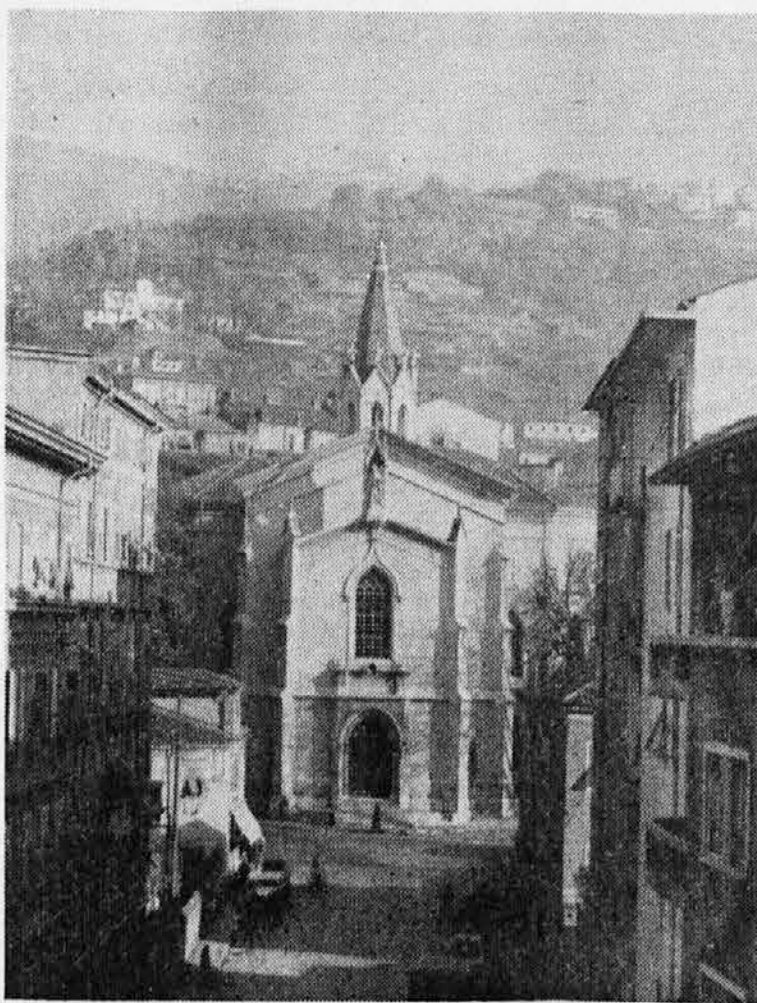
Zanimiv je napis na sliki Bičanja. Pisec je označil hlapca, ki biča Kristusa, z oslom (»osale«). Nato pa graja hlapca takole: »Ne bij osle tega svetoga muža ki stori nebo i zemlu i vse stvari ovega sveta... Neki šaljivec je v 16. stoletju glagolski vrezal v oblačilo kardinala v Mrtvaškem plesu: »To pisa ki voli pri mizi sicec vino piti nego kopati...«

Glagolski napis iz leta 1570 v bližini kraljeve glave na Mrtvaškem plesu prča, da je v tem letu bila »velika kareštija« (veliko pomanjkanje).

O kugi v Kopru govori latinski napis iz leta 1630 v glavni apsidi na oblačilu apostola Petra.

Tako smo v glavnih obrisih na podlagi temeljitih raziskovanj dr. Zadnikarja očrtali znamenitosti cerkve sv. Trojice v Hrastovljah. Zaključujemo to kratko poročilo z besedami, s katerimi je dr. Zadnikar zaključil svojo temeljito in odlično razpravo, da se v nas po ogledu te cerkve »oblikuje zavest, da smo se v majhni slovenski cerkvi srečali z velikim spomenikom, s katedralo na naši zemlji. Tudi z njo je naš človek zapel eno svojih visokih pesmi.« (Str. 72).

Pripominjamo še, da ta veliki spomenik lahko obiščemo s propustnico. P.

ZUPNA CERKEV V ROJANU

MAKS KOMAC:

VINKO VODOPIVEC ob desetletnici smrti

29. 7. 1952

29. 7. 1962

Ustavil sem se ob knjižni polici ter vzel v roke revijo Naš čolnici, glasilo nekdanje katoliške Prosvetne zveze. Zanimalo me je, kako so takrat gojili petje po naših društvih, posebno kakšne koncerte je prirejalo takrat prosvetno društvo Mladika v Gorici. Pri tem brskanju sem našel na kritiko, ki jo je napisal pokojni skladatelj Vinko Vodopivec. Pri naštevaniu raznih pesmi, ki jih je izvajal mešani in moški zbor ter solist, ter ocenjevanju posameznih točk, pride kritik do tega zaključka: »Uvideli smo, kot vedno, da so narodne pesmi naš največji zaklad in pred njim obledijo vse druge skladbe.«

V članku sem našel imena naših nekdanjih kulturnih delavcev, solista Joškota Bratuža in takratnega mladega in agilnega pevovodjo Lojzeta Bratuža. Pa še pisec kritike Vinko Vodopivec; vsi trije že v večnosti.

Ko sem razmišljal o tem, sem se spomnil, da so bili tudi takrat, ko je umrl skladatelj Vinko Vodopivec, vroči dnevi: bili smo v poletju. Tokrat so mi prišli na pomoč koledarji goriške Mohorjeve družbe. V koledarju za leto 1953 sem našel zapisano, da je skladatelj-zlatomašnik Vinko Vodopivec umrl 29. julija 1952.

Preteklo je že deset let? Kako radi pozabljamo na naše nekdanje kulturne delavce; na ves njihov trud, saj so tudi oni, kot danes mi, orali trdo ledino.

Je torej naša dolžnost, da te može priključimo naši mladini večkrat v spomin; vsaj ob obletnicah smrti.

Vsi naši pevci, pa naj bodo člani društva ali cerkvenega zbora, so našli na ime skladatelja Vinka Vodopivca. Vsi

poznajo pesmarice, kot so: Božji spevi, Gospodov dan, Svete pesmice, Zdrava Marija. In koliko je priložnostnih pesmi. Kdo ne pozna spevoigre Kovačev študent, Srce in denar, Povodni mož. In narodne pesmi? Vsak zbor je že poskušal njegove Zabe in Ob večerni uri ali ono fantovsko Jaz bi rad rdečih rož in še nešteto drugih.

Pri pregledovanju starih koledarjev sem opazil, da je pokojni V. Vodopivec tudi mnogo pisal o petju. Tako je leta 1929 napisal članek O lepem petju. Tam pravi: »Za lepo petje ni dovolj, da samo note pravilno zadeneš, ampak moramo uporabiti tudi vsa sredstva pevske umetnosti tako, da naša pesem zaživi in najde neposredno pot do srca poslušavcev. Pomni smo se to: Kričanje ni petje! Najslajša umetnost je pevska umetnost! Komu je ljubi Bog dal neprecenljivi dar dobrega poslušanja in lepega glasu, naj ta talent nikar ne zakopje, ampak naj pristopi k domačemu pevskega zboru Bogu v čast, sebi v veselje in tolažbo, in vernemu občestvu v korist.«

Prav današnji mladini so namenjene te besede. Leta 1930 je ob izidu pesmarice Božji spevi, napisal članek Naša cerkvena pesmarica, kjer opisuje pomen in namen takih izdaj. Med drugim pravi: »Kadar poješ, poj z razumom in srcem. Tvoje petje naj bo razodevanje tvoje notranje pobožnosti. Vedno misli, da poješ govoriš z Bogom samim.« Ob koncu tega članka prinaša tudi nekaj kratkih življenjskih podatkov o skladateljih, ki so poslali pesmarici svoje prispevke, in to z namenom, da bi pevovodje in posamezni pevci bolje spoznali naše skladatelje.

Ze iz tega kratkega pregleda lahko vidimo, koliko se je pokojni skladatelj Vinko Vodopivec trudil in si prizadeval, da bi pri naši mladini vzbudil ljubezen in veselje do naše lepe narodne in cerkvene pesmi.

Vsi si moramo prizadevati, da ta zaklad ne zamre pri našem ljudstvu, ter da takim zaslužnim možem, čeprav pripadajo že preteklosti, ohranimo trajan spomin.

Goriška dekleta na počitnicah

Zaslanjana v belo opojnost zasneženih gozdov je dolge mesece samevala Koča sv. Jožefa v Zabnicah. A prišlo je poletje, prišle so počitnice in zopet so se na stečaj odprla njena gostoljubna vrata. Počitniško sezono v koči so letos pričele deklice-novinke goriške Marijine družbe in nekaj mlajših družbenic. V ponedeljek 2. julija so z vlakom prispale v Zabnice in se ustavile v prijazni koči. Skozi dva tedna je veseli smeh in petje drugoval šumenju potoka ob koči in večnemu šumenju smrekovih gozdov, ki daleč v nebesne višine dvigajo svoje vrhove. Zlasti so bile vesele mlajše deklice, ki v mestu živijo v utesnjenih prostorih in nimajo prilike,

zora pisčano

da bi dale duška svoji razposajeni naravi. Prostorni travnik okrog koč pa jim je nudil razsežna igrišča a lepota dežele pod Višarjami jih je vabila še dalje.

Se spominjaš, Marjetica, prijetne poti v Trbiž po tisti lepi stezi skozi gozdove? Morda se s smrekovimi vrhovi se poigrava tvoj vrisk, ko si na stezi zagledala nedolžnega slepiča. Pa vedno vesela Mirka, ki si padla med koprive in si ranila koleno, da si morala z avtobusom domov, ali si misliš, kako je v koči dolgečas, ko ni več deležna tvojih otročarij in tvojega smeja? Nevenka in Marija pa sta se obnašali že kot pravi gospodinj. Nevenka kar gori za skavitizem, zato ni bilo dneva, da bi ne naredila kako dobro delo, pa ne samo eno, nikdar ni odrekla deklicam usluge, zlasti ne načelnici koč, kateri je že iz oči brala vsako željo. Marilka se je v Zabnicah poglabila v botaniko in si vedno nabrala najlepših rož. Za slovo sta vsem deklicam Renata in Ida, ki v mestu stalno živita med rožicami, naredili šopke, ki so jih na poti domov vsi občudovali.

Kaj naj povemo o izletu k Belopeškim jezerom, v Ovčjo vas, na Trbiž? Vesela mladost je tu drugovala z lepoto narave, ki se je iz zimskega spanja zbudila v novo pomlad.

Najlepši dnevi pa so bili tisti, ko je med nami bil g. voditelj in dal vsaki igri, vsakemu petju svoj posebni pečat. Tiste dni se je naša pridna »mama Julka« še posebno potrudila, da je bila miza obložena kot za velike praznike. Njena dobra volja in veseli smeh je še pospešil prebavo, da so bile deklice vedno lačne.

Nepozaben pa bo vsem ostalo romanje na Sv. Višarje. Z g. voditeljem smo se pred šesto uro jutraj zapustili koč in skozi srebrno se lesketajoče travnike dospeli do podnožja hriba. Tu se je pa resno začela pot navzgor. Marjetica moja mala, saj bi brez težav dosegla Planino, če bi te ne tako prestrašile tiste grde krave. A še zadnja moč, ki je ostala v nožicah ti je pošla, ko te je vol pogledal z velikimi očmi. Ko bi ne bilo usmiljenega samaritana, ki ti je potem pomagal do vrha, bi Višarji ne videla. V cerkvi smo bile pobožno pri sv. maši, ki jo je daroval g. voditelj in Mirka je bila pridige zelo vesela, ker je bila izredno kratka. Potem pa se je začelo najlepše veselje, ko smo pod Lovci dospeli do prvega snežišča. Nikomur se ni več ljubilo dalje. Kar tam na snegu smo se utaborili in začela se je »besna« bitka s sneženimi kepmi. Kdo je bil najpridnejši? Morda Franka, ki je čevlji pustila v meter globokem snegu, ko se ji je udrla pod nogami, da smo ga s težavo izkopali. Nazaj grede smo šli z vzpenjačo in »mama Julka« se je globoko oddahnila, ko smo srečno spet pristali na trdih tleh. Viseti tako med nebom in zemljo, je bila zanjo silna preizkušnja.

Vodopivčevo (n. pr. Kristus kralj ali Najvišji vsemogočni Bog).

Pogrešamo tudi Riharjevo »O pridi, Sveti Duh, tolažnik in še kakšno drugo. S tem »pogrešamo« bi lahko še nadaljevali. Po vsej verjetnosti so se dobili uredniki v tistih težavah kot mi pri sestavi »Cerkvene pesmarice«, čim se doda še kakšno pesem, takoj bi se povečali stroški in seveda tudi dvignila cena. Namesto pesmi v dveh priredbah, bi lahko dali kakšno drugo.

Danes težimo vedno po večji točnosti, zato bi lahko poleg priimka skladatelja navedli tudi ime, kar se večkrat rabi pri navajanju, n. pr. pri registracijah za radio.

Kot rečeno, ti nedostatki nikakor ne zmanjšajo vsestranske resnosti pesmaric. Urediteljem in izdajateljem pa naj gre vsa pohvala in iskreno priznanje za to dragoceno delo.

Ste že kdaj bili v Tinjem logu? V tisti čudoviti dolini, ki se vije vzporedno z žuborečim potokom in skalnatimi vršaci? Ustavili smo se ob potoku in zakurili ogenj. O, ne, ni bilo ne kovanja, ne krompirja, da bi ga pekli, le naši otroški razposajenosti je bilo zadoščeno, ko nam je po velikem trudu uspelo, da smo prižgali ogenj. Deklice so nato skakale čezenj, nič zato, če je Marjetica iskra prežgala obleko. Najlepši spomin bo to na dneve, ki se ne povrnejo več.

Pa še na nekoga ne smemo pozabiti: na drobno družinico učitelja Toneta, zlasti še na mali in vedno veseli Katico in Marijo. Najbližji sosedji smo si bili in Kati nas je kot jutranji ptiček na veji pozdravila že s prvim soncem. Za njo je prišel očka z Marijo in kadar je utegnila tudi mamica. Kako lepo smo prepevali pri Marijinem oltarčku v gozdiču pri koči. Se pomniš, Kati? In Marija, ki komaj prve besedice drobi, nam je s srebrnim glasom zapela Marijino fatimsko himno.

Ze smo upali, da bo gospod voditelj do konca pri nas, pa smo nekega jutra, ko smo se vrnili od maše, zagledali pred koč avto. Kar zazeblu nas je okrog srca, saj smo dobro vedeli, kaj to pomeni. In res, gospod Jože iz Koroške nam je odpeljal gospoda voditelja. Kar hude smo bile nanj, saj se nam je zdelo, da je sonce zaslo, ko smo ostale same. Pa mladost se ne vda rada žalostnim mislim. Zopet sta smeh in petje zabrisala solze slovesa, pa tudi dobra profesorica Lojzka iz Gorice, ki je prav tisti dan že drugič prišla k nam na obisk.

Vse prehitro sta minula dva tedna pri-

Zaton kolesarstva? Ob zaključku Tour de France

Letošnji »Tour de France« se je zaključil z zmago Jacquesa Anquetila. Vsakdo bi mu zato čestital in še enkrat zapel slavošpev temu športu, ki je že dal od sebe velike prave, kot so bili Coppi, Bartali, Magni, Maes in še mnogi drugi. Toda dejstva odvrnejo občudovavce kolesarstva od nagiba, da bi se veselili skupaj z Anquetilom zaradi njegove zmage. Dejstva pa so ta, da so mu organizatorji podelili škandalozen privilegij, zaradi katerega je dosegel zmago: določili so etape na kronometer na vseh strateških točkah poti.

Površnemu opazovalcu bi se zdel Jacques Anquetil vreden zmagovalca letošnjega *toura*. A v resnici ni tako. Resničen premaganec, ki je že na tem, da umira, je kolesarstvo; resnični zmagovalci, ki pa so doživeli le trenutno zmago, so frižiderji, aperitivni in mineralne vode. Ti so letos zvezali roke in noge najstarejši in najslavnejši kolesarski dirki na svetu. Do sedaj je bilo na *touru* vedno mnogo publicitete, a je bilo tudi nekaj kolesarstva; sedaj ni več kolesarstva in mnogo publicitete.

Res je, da je formula kolesarskih ekip preživela svoj čas. Toda slabšega sredstva kot tistega, h kateremu so se zatekli letos, res niso mogli najti za ohranitev tega športa. In najhujše je to, da ne vedo, kakšno disciplino naj bi predpisali temu bolniku, ki umira — kolesarstvu. Bolezen je namreč neozdravljiva: manjka dobra volja in požrtvovalnost pri atletih in navdušenju pri tistih, ki bi jih morali podpirati. Te pomanjkljivosti so obenem vzrok in učinek in tvorijo nekakšen »circulus vitiosus«, ki vedno bolj stiska bolnika okrog vratu.

V športu šteje največ volja, požrtvovalnost in atletska sposobnost. Kdor igra z večjo resnostjo, brez zvijač, zasluži naše občudovanje. Toda ravno te lastnosti se vedno bolj pogrešajo v kolesarstvu in nekdanji slavni časi tega športa so danes le spomin. Kateri je bil razlog, da sta Coppi in Bartali dosegla tako bleščečo kariero? V prvi vrsti je bila aktualnost kolesarstva. Tedaj je bilo namreč kolo skoro edino prevozno sredstvo za povprečnega človeka. Uporabljali so ga delavci, uradniki, dijaki. Danes, dvajset let pozneje, je ostalo kolo le slaven spomin preteklosti.

jetnih počitnic in prišla je zadnja nedelja in z njo slovo.

Dobra »mama Julka« nas je za slovo še prav posebno postregla, a kaj, ko nam je bližajoča se ura ločitve grenila vsak še tako sladk grizljaj. Na nebu so žarele zvezde, visoko nad nami je v bajni svetlobi blestela višarska cerkva, ko smo na žabniški postaji čakali prihod mednarodnega vlaka. Se spominjaš Jolanda, koliko vozov je imel, saj jih ni bilo konca. Če se ne motim, si jih naštel devetnajst. Naš je bil zadnji, zato ni čuda, če nas je vsjo pot do Vidma, premetavalo kot za stavo. Pa srečno smo prispeli do Gorice v objem dobrih mamic, nestirno nas pričakujočih sestrice in očkov. Lepo je po svetu, a vendar najlepše je doma.

Ali mislite, da Koča sv. Jožefa sedaj sameva sredi gozdov? O, kaj še! Ze naslednje jutro so prisopihali fantje iz Gorice, za njimi se je pripeljal visoko navorjen kamion. In zopet veselje in smeh, petje in molitev druguje šumenju gozdov in se dviga pred prestol Višarske Marije, ki v svoj dobrohotni objem sprejema vse, tudi začasne prebivavce Koče sv. Jožefa.

CERKVENI GLASBENIK

DUSAN JAKOMIN

Nova Cerkvena ljudska pesmarica

Glasbene izdaje so za nas redke dogodek, zato nas je razveselila nova »Cerkvena ljudska pesmarica«, katero so v preteklem letu izdali in založili duhovniki v Ljubljani.

Pesmarica se predstavlja elegantno; ko prelistáš strani, opaziš vso skrbno in okusno pripravljeno tiskarsko obleko. V tem pogledu je prav odlična.

Kaj pa vsebinsko?

Ze imena, kot Heybal, Kimovec, Mav, Podobnik, Premrl, Snoj, Zafosnik, predvsem pa urejanje priznanega glasbenika Mava nam dovolj priča o resnosti tega dela. V tej izdaji se harmonično prepletajo stilni okus, izkušeno strokovno znanje ter pregledna liturgična razporeditev gradiva. Primeren uvod posreduje organizator potrebo liturgično pojasnitev ter koristne smernice. To naj naši organisti večkrat in temeljito preberejo in naj se seveda po tem ravna.

V splošnem je bilo v tej izdaji zbrano to, kar slovensko ljudstvo iz raznih delov Slovenije poje in rabi. Marsikatera objavljena pesem bi lahko obogatila inventar našega ljudskega petja.

Zastopan je ves liturgični čas z jasno in pregledno razporeditvijo; tiskano pa tako, da ni treba organistu obračati strani med igranjem.

Preko uvoda, slošnega in abecednega kazala (XVI strani) pridemo do okrog 200 pesmi, poleg ljudskih pesmi z odpevi (208 strani).

Ko sem prelistal novo pesmarico, sem vzel takoj v roke našo izdajo »Svetih pesmic«, da bi ju primerjal. Vsekakor je nova pesmarica popolnejša in obširnejša v marsikaterem pogledu. Obstajajo med eno in drugo nekatere razlike, v melodiji kot v besedilu, o katerih je prav, da smo opozorjeni, da ne bo med nami zmešnjave. Razlik med našim petjem in

tem novim tekstom je precej, navajam le glavne. Navajam le pesem, razliko boste že sami opazili.

Na strani 126 pesem »Ko v jasnem pasu«, nam znana »Ko v jasnem jutru«; tu imamo različno besedilo in melodijo. Nadalje »Jezus je vstal od smrti« (stran 103); »Češčena bodi, o Kraljica« (stran 111); »Zdrava, zemlje vse Gospa« (stran 115); »Marija, mati ljubljena« (stran 123); »Ko zarja zjutraj« (stran 125). Sami »Lepa si, lepa si, roža Marija« ni prizaneseno. In še druge, kar bodo sami organisti opazili.

Nastane problem, katerega teksta naj se držimo, kako naj spremljajo petje organisti.

Da homo enotni, svetujem duhovnikom, organistom in pevcem, naj se držijo »Svetih pesmic«, goriške izdaje. Ta tekst naj bo za nas merodajen, saj je med nami močno ukoreninjen ta način petja, ki je postal že tradicija, globoko zasidrana med našim ljudstvom. Poleg tega pa imamo največ na razpolago teh knjig. Tega naj bi se držali med nami tudi sestavljavci molitvenikov in sploh tekstov pesmi, da se izognemo vsaki zmešnjavi.

V izdaji »Svetih pesmic« imamo tudi nekatere pesmi, ki niso pisane štiriglasno in so tako uporabne za zborovsko petje, nova pesmarica pa ima izključno sestavo ljudskega petja. Je pa slednja sestavljena tako, da so napisane pesmi v primernejši tonalni legi za ljudsko petje.

V uvodu je zapisano, da so pri zbiranju sodelovali priznani glasbeniki vseh slovenskih škofij. Nekam šibko, po mojem mnenju, je zastopana Primorska.

Namesto pesmi »V nebesih si doma« (stran 158), ki je italijanska, navedena kot primorska (ital.), naše ljudstvo pa je sploh ne poje, ker je pač ne pozna; namesto te pesmi bi lahko dali kakšno

XV. tabor Slovenske prosvete

V znamenju vere in slovenske besede

Slovenska prosveta iz Trsta nam je tudi letos pripravila nadvse uspešni tabor. Bilo je to že tradicionalno (petnajstič po vojni) srečanje zamejskih Slovencev na trgu pred repentaborsko cerkvijo združeno s prijetnim in skrbno pripravljenim kulturnim sporedom. Ne moremo mimo tega, da bi ne poudarili važnosti, ki ga taka srečanja imajo za slovensko etnično manjšino. In to prav v času, kot je na taboru tudi omenil predstavnik Slovenske prosvete g. Franko Žerjal, ko razpuščajo, krščanski ideologiji sicer nasprotno, a vendar še vedno tako politično stranko, ki je igrala dokaj važno vlogo med tukajšnje manjšino. Rekli bi celo, da bi taka večja srečanja, bodisi kulturna bodisi zabavna, bila sedaj še bolj potrebna, da bi ponovno vtila našim ljudem vere in upanja v bodočnost.

Po pozdravnih besedah g. Franka Žerjale, je udeležence tabora v imenu koroških gostov pozdravil g. Miško Maček, ki je poudaril voljo koroških Slovencev, da ostanejo zvesti svojemu narodu. Zatem je kvartet iz Skočjana dovršeno odpel v četrtek koroških ljudskih pesmi. Za Goričane je spregovoril g. Sturm, ki se je zavzel za sodelovanje med zamejskimi prosvetnimi organizacijami. Spomnil se je tudi nedavno umrlega prof. Mirka Fileja, ga letos prvič ni bilo na Repentabru. Udeležence tabora sta pozdravila tudi dva predstavnika izseljeniških Slovencev. Iz junijih kratkih besedi je bilo razumeti, kako Slovenci, pa naj so kjerkoli po svetu, čutijo povezanost s svojim narodom. C. g. Zrnez iz Toronta in č. g. Skrbš iz Buenos Airesa sta se dotaknila predvsem vprašanja zasebnih slovenskih šol, ki so važna postavka pri ohranitvi narodne zavesti po tujih deželah. Prvi del kulturnega sporeda je zaključil nastop moškega pev-

Kam bodo šli po razpustu NSZ?

Kljub temu, da so počitnice in je marsikdo na zasluženem oddihu, se v tržaški javnosti precej šušlja, kam bodo šli voditelji Neodvisne socialistične zveze po njenem razpustu. Nekateri bodo stedili pozivu svojih nekdanjih voditeljev. Drugi, ki mislijo z lastno glavo, in teh ni malo, pa pravijo, da pri tej razprodaji nočejo iti tja, kamor jih želijo poriniti in kamor ne spadajo. Ostali želijo zavedni Slovenci. Hočejo, da bi njihov glas veljal kot slovenski glas, kar pa se ne bi zgodilo, če bi pri občinskih, pokrajinskih ali deželnih volitvah glasovali za komuniste ali socialiste. Ni še znano, kako bo v okoliških občinah, toda v tržaški občini ter pri pokrajinskih in deželnih volitvah bomo odslej imeli samo eno slovensko listo, v kateri bo dovolj mesta za vse poštene demokratične in socialno čuče Slovence, ki odklanjajo desni in levi totalitarizem. Slovenska katoliška skupnost se že pripravlja za to nalogo. Upa, da bo lahko z obnovljenim političnim in socialnim programom ustregla vsem, ki jim je pri srcu slovenska edinstvo in zavednost.

In še nekaj se šušlja v javnosti. Pravijo, da Vidalijski in njegovim komunistom ni toliko za glasove slovenskega članstva in nekdanjih pristaev Neodvisne socialistične zveze, ampak bolj za imetje, gospodarske ustanove, pripadajoče skupini, ki se je zbirala v NSZ. Se bo mar to res zgodilo? Ali bo padla v druge roke še ta drobtinica slovenskega imetja? Nekateri uslužbeni omenjenih ustanov se prav tega bojé.

PIERRE L' ERMITTE

30

Najboljša izbica

POVEST DOBRIH LJUDI

»Vidi se, da ne izgubljam časa... a vam že naprej povem, da ta ni za vas in za fantiče iz oratorija... tega hranim, da bi sežidali kapelo, če bo kdaj mogoče... Ni sredstev, dragi moj, nimamo še niti belica v ta namen... Niti misliti ne smem na ta načrt, ker mi je pretežko pri srcu.«

»Vas razumem, g. župnik. Ali pa bi ne mogli najti kje pomoči?«

»Kje? Vi ne poznate ljudi v tem predmestju. Kot čebel v panju jih je, a za pomoč cerkvi ga ni...«

»So morda v župniji izobražene žene, ki imajo kaj časa na razpolago...«

»Morda so... Ali vi poznate katero?«

Mijo se je zamislil.

»Morda bi se našle, če bi jih iskali...«

»Poskusite... Bodite previdni, vam pri-

poročam in ni sile... Kar bojim se jih, z eno takih sem imel opravka... nekaj strašnega. Vsa dobra volja me je minila, da bi iskal pomoči pri ženskah.«

»A niso vse take... saj jih je toliko,« je zavzdihnil Mijo, poln vere in zaupanja. Nekaj dni potem je Mijo videl, kako oblega župnišče množica ljudi, med katerimi so se mu nekateri zdeli slumljivi. Delitev miloščine je povzročala splošno napetost in veliko zmešnjavo.

»Kar imejte ga, kaj naj naredim z njim,« je kričal brezposelni delavec in jezno vrigel župniku bankovec za pet fran- kov v obraz, ker se mu je zdel dar pre- majhen za njegove potrebe in pričako- vanje.

Tisti večer je Mijo rekel:

»Gospod župnik, ali bi si ne mogli do- biti kakega pomočnika, ki bi vam pomag- al pri delitvi miloščine. Mnogo časa in denarja bi si prihranili.«

»Mhm...« je nekako zagodrnjal župnik. Kar se tiče časa, morda... a glede denarja pa ne, ker ga ne razdajam kar tako...«

POLITIČNI PREGLED

DEŽELA FURLANIJA - JULIJSKA BENEČIJA

Rimska poslanska zbornica je prejšnji teden zaključila razpravo o posameznih členih zakona za ustanovitev dežele Furlanija - Julijska Benečija. Sedež dežele bo Trst, sedeži nekaterih odborikov bodo lahko prenešeni v Videm. Pordenone ne bo postal samostojna pokrajina, ker so se videmski Furlani temu uprli. Po končanem glasovanju o posameznih členih so komunistični in socialistični poslanci umaknili svoje popravke z dodatnimi členi o pravicah Slovencev. Poročevavec večine je zatrjeval, da je za zaščito narodne manjšine poskrbljeno s 6. členom ustave in 3. členom zakona o deželi Furlanija - Julijska Benečija.

Minister Medici je izjavil, da je vlada po njegovem mnenju popolnoma zaščitila manjšino, ki uživa med drugim svobodo tiska ter informacij, kakor dokazujejo časopisi in slovenske oddaje tržaškega radija. To je moč reči tudi glede svobodnega dostopa v javne službe. Vlada, je nadaljeval Medici, je pripravljena proučiti posamezne primere, ki bi se pojavili, in obnavlja svojo obvezo, da bo ščitila vse pravice slovenske manjšine v Gorici in Trstu, ker želi ustvariti mirno sožitje med tamkajšnjim prebivavstvom. Na koncu je dejal, da po njegovem mnenju sedanja razprava ni primerno mesto za predložene dodatne popravke.

Kakor smo izvedeli še iz drugih virov, pripravlja vlada posebni zakon o pravicah slovenske manjšine. Na to moramo že zdaj misliti in pripraviti vse potrebno, da bo novi zakon vseboval vse tisto, kar v zakonu o Furlaniji - Julijski Benečiji manjka.

V torek je poslanska zbornica glasovala o celotnem besedilu zakona o Furlaniji - Julijski Benečiji. Ker je zakon ustavnega značaja, je potrebna zanj dvetretjinska večina.

Izd tajnih volitev je bil sledeči: 341 poslancev je glasovalo za, proti se je izreklo 59 poslancev.

PODPIS POGODBE O LAOSKI NEVTRALNOSTI

V ponedeljek, 23. t. m., je v Ženevi 13 držav podpisalo sporazum, ki jamči laoski kraljevini nevtralnost. Kennedy, Hruščev in Macmillan so izrekli prepričanje, da ta pogodba predstavlja važen doprinos k stvari miru. Laosko vprašanje je dolgo časa predstavljalo preizkusni kamen o dobri volji Sovjetske zveze. Nekateri označujejo ta sporazum med zahodnjaki in komunističnim taborom za najvažnejšega po letu 1955, ko je bila podpisana avstrijska mirovna pogodba.

Sporazum določa odhod vseh tujih čet iz laoskega ozemlja v teku 75 dni. Med tem časom pa bo prišlo do združitve med kraljevskimi, komunističnimi in nevtralističnimi edinicami.

Ministrski predsednik nevtralist Suvana Fuma bo v najkrajšem času odšel v ZDA, kjer se bo domnil s predsednikom Kennedyjem o ameriški gospodarski pomoči.

»In vendar... Dovolite mi, da vam povem: dali ste deset frankov mlademu fantu, ki je že večkrat bil tu in ki vsak dan obišče več župnikov, da dobi denar...«

»Ali je res?«

»Prav res je in vam to lahko tudi dokažem.«

»Hm, hm, to je pa žalostna zgodba... In kje naj bi bil ta pomočnik?«

»Tam, v tistem prostoru pri zvoniku, morda.«

»Kako ga dobiti?«

»Treba ga je samo iskati.«

»Poiščite ga torej!«

Na tak način je Mijo počasi uvajal svojega župnika v moderne pripomočke pri iskanju duš, seveda samo take, ki jih je že videl drugje, zlasti kot bogoslovec pri dušnem pastirju v domači župniji in ki so se res izkazali koristni in potrebni.

Kmalu po prihodu v Saint Landry je Mijo spoznal, da si je treba, v tako veliki župniji, pri tako majhnem številu duhovnikov, najti pomočnikov. Zato je ob vsaki priliki govoril s svojim predstoj-

VOJAŠKI DRŽAVNI UDAR V PERUJU

V Peruju je vojska izvedla državni udar ter odstavila in konfirirala predsednika Prada. Vojaški voditelji opravičujejo prevzem oblasti, češ da je bil potek predsedniških volitev »nezakonit«. Težave so v resnici nastale, ker noben kandidat ni prejel zadostne večine. Vojaški odbor se proglašja za nadstrankarskega in izjavlja, da želi zagotoviti deželi svobodo in demokracijo.

Poseg vojske je v ZDA in v drugih državah naletel na neodobranje. ZDA so celo prekinile diplomatske odnose, vendar pa so pozvale svojega veleposlanika, naj ostane v prestolnici Lima kot opazovavec. Prekinile so tudi z vojaško pomočjo, medtem ko bodo še nadalje nudile gospodarsko pomoč v okviru Kennedyjevega načrta »Zaveznitvo za napredek«. Državni udar je naletel pri prebivalstvu na neodobranje. Studentovske in druge demonstracije pa je policija takoj zatrla.

DESETLETNICA EGIPTOVSKÉ REVOLUCIJE

Ob priliki desete obletnice egiptovske revolucije so iz neznanega oporišča v puščavi izstrelili v vse- mirje dve raketi. Spustitvi je prisostvoval tudi sam predsednik republike Nasser. Kot je poročal Radio Kairo, je poskus uspel. Egipt je tako druga država na Srednjem Vzhodu, ki je izvedla vseмирске poskuse. Kot znano je Izrael 5. julija preteklega leta izstrelil večstopenjsko raketo v jonosfero.

V diplomatskih krogih prevladuje mnenje, da so pri izdelavi egiptovskih raket sodelovali nemški znanstveniki in tehniki. Ob isti priliki je imel predsednik Nasser oster govor, v katerem je napadel Izrael, Jordanijo in Saudsko Arabijo. Pohvalil je napredek Združene arabske republike, ki naj bi, po njegovih besedah, proizvajala vse, kar potrebuje.

KITAJSKO-INDIJSKI OBMEJNI SPOR

Na kitajsko-indijski meji na področju Ladakha je ponovno prišlo do napetosti. Kot poroča newdelhijska vlada, naj bi kitajski vo- jaki ranili dva indijska obmejna stražnika. Ministrski predsednik Nehru se je takoj posvetoval z od- govornimi osebnostmi iz obramb- nega in zunanjega ministrstva ter je indijska vlada ostro protesti- rala pri pekinški vladi.

Kitajci že dalj časa povzročajo incidente in na vse mogoče načine hočejo prisiliti Indijce, naj jim prepustijo omenjeno področje, ki meri 50.000 kvadratnih milj. Hruščev naj bi svetoval Nehruju in Mao Tse-tungu, naj se ne prena- glita v odločitvah.

ZELEZNISKA NESREČA V FRANCIJI

Na progi Paris-Marseille je prišlo do hude železniške nesreče. V bližini po- staje Digione je iztiril vlak in je izgubilo življenje 41 oseb, 47 jih je pa ranjenih. Izvedenci pravijo, da je prišlo do nesre- če zaradi prevelike vročine.

nikom, da bi ga pridobil za svoje načrte. Zelel si je, da bi mu dal svobodo, da bi jih lahko izvajal v korist duš.

Neko nedeljsko popoldne je truden od celodnevne dela moral krstiti še štiri- najst otrok. Mnogi izmed botrov so bili že pijani, botre pa so bile silno nervozne. Na kratko jim je razložil globok pomen zakramenta sv. krsta, a njihče ga ni po- slušal. Njihove misli so bile drugod. Ne- katerim se je mudilo zopet v gostilno, drugim pa k običajni krstni gostiji. Ko se je vrnil domov, se je vrgel na stolo- pri pisalni mizi, se prijel za glavo z obe- ma rokama in skušal malo zbrati svoje misli.

»Razsvetli me ti, o Gospod,« je goreče prosil, ko je že začel misliti na delo dru- gega dne.

Pokopati je moral delavca, ki se je smr- tno ponesrečil na delu.

»Pogreb zadnjega razreda...« je rekel župnik. Ko je bilo vse pripravljeno v cer- kvi za pogreb, je rekel Mijo žalostno:

Kino uničuje svoje mite

Pred nekaj leti so bila imena filmskih režiserjev skoro popolnoma neznana šir- šemu občinstvu. Ko so si izbirali film, so se gledavci zanimali samo, kateri igravci nastopajo, ali vzbujajo njihovo simpatijo. Postopoma in komaj vidno je začel ta pojav izginjati. Filmski igravci so začeli polagoma postajati navadni ljudje in niso bili več tisti polbogovi, za katerimi so norele cele množice občudovavcev. Vedno bolj so izgubljali svoj čar. Ljudje so za- čeli spoznavati, da ne zadostujejo samo igravci za dober film, temveč da je ta odvisen predvsem od človeka, ki mu da svoj pečat, pečat svoje osebnosti: od re- žiserja. Da je do tega prišlo, je bilo treba mnogo let, toda nobena sprememba ne pride naekrat. Čas tako zvanih »vamp« je dokončno zatonil. Igravci so sedaj od- visni skoro izključno od okusa občinstva, in znano je, da se je ta okus v zadnjih letih zelo izostril. Malo pomagajo številne reklame, ki jih filmski agenti pripravljajo za zvezdnike: ljudje so se naveličali sle- diti raznim muham te ali one zvezde. Se so nekateri, ki norijo za tega ali onega igravca, toda njihovo število je zelo padlo.

Ce se malo pregleda zgodovina kine- matografije, se lahko opazi, kako so se vsi predvojni ameriški, francoski in ita- lijski igravci oblikovali v začetku po treh ali štirih »tipih«: latinski »lover«, »vamp«, cow-boy«, pustolovec itd. Vsakemu take- mu tipu je odgovarjalo ime, slava, zvesto občinstvo. Za tiste, ki so hoteli postati igravci, je bilo dovolj, da so si izbrali en tak tip.

Toda kako je danes? Stanje se je docela spremenilo. Tisti, ki si izberejo ta ali oni tip po vzorcu kakega filmskega igravca, se znajdejo potem pred visokim zidom. Pripraviti si umetniški program — pa naj bo še tako skromen — pomeni tvegati polom. Zastuje, da navedemo nekaj pri- merov: Monica Vitti je bila nadarjena gledališka igravka in nič več; danes je ena najbolj znanih italijanskih filmskih igralk. Renato Salvatori je bil preprost delavec; danes se zanj potegujejo najbolj znani producenti, medtem ko je ime Mau- rizia Arene, njegovega partnerja v »prvih filmih, že skoraj pozabljeno. Rosanna Schiaffino, o kateri se je zdelo, da jo čaka bleščeča kariera, nastopa sedaj samo v pustolovskih filmih. Claudia Cardinale, za katero je imela produkcijska hiša mno- go pomislekov, igra danes v intelektual- nih filmih kot so »Senilnost« in »Gatto- pardo«. Mnogim drugim igravkam se je obetala v začetku bleščeča bodočnost, a kaj so danes? Njihovih imen se komaj še kdo spomni. Ista stvar se dogaja v ame- riški kinematografiji.

Ta slika je kaj malo tolažilna za tiste, ki se nameravajo posvetiti filmski karieri. Tak je današnji kino prav kakor je tak današnji svet. Simpatije se hitro spre- minjajo, ideali se spreobračajo.

In tisti, ki pri tem najbolj trpijo, so igrav- ci. Potekel je čas, ko so ljudje gledali nanje kot na nekakšno izvoljena bitja, ko so hodili gledat določen film samo z ozirom na igravce, ki so v njem nasto- pali. Divizem je v dokončnem zatonu. Ti- sti, ki so bili do pred nedavnim skoro izključni gospodarji filmskega platna, mo- rajo biti danes odvisni od zahtev občins- tva in se morajo nenehno boriti, da ne ugasne njihova zvezda. Toda ta boj je včasih tako trd, da marsikomu uniči zdravje in tudi življenje. Ali je minljiva slava v svetu sanj res vredna tolikih žrtev?

Mira

»Tako preprosto za ponesrečenca na delu?«

Župnik je skomignil z rameni in odgo- voril:

»Župan hoče pogreb zadnjega razreda.«

»Oh, g. župnik... dovolite, da denemo črno zaveso z belim križem v ozadje... in nekaj več sveč...«

Župnik se je nasmehnil in dodal: »Če želite...«

»Hvala, gospod župnik. In zakaj ste se nasmehnil?«

»Ker... je tako lepo biti mlad.«

Pogreba se je udeležilo mnogo ljudi, tu- di kakih tri sto delavcev je bilo v spre-vodu. Ko so ti prišli do cerkvenih vrat, so obstali in se nato razkropili na vse strani. Niso šli v cerkev, kot bi njihov umrli tovariš bil take vere, da bi se oku- žili, če bi vstopili vanjo in spremljali ne- srečno družino za par trenutkov pred ol- tar.

Ko se je Mijo vrnil v zakristijo je bil do skrajnosti razočaran.

(se nadaljuje)

GORIŠKE NOVICE

Odpoved kaplana v civilni bolnici

Kaplan v civilni bolnici č. g. Artur Zlatel, je iz zdravstvenih razlogov zaprosil g. nadškofa, da bi ga razrešil službe kaplana v civilni bolnici, ker se je njegova stara bolezen poslabšala in ker je vrhu tega že četrti mesec z zlomljeno nogo zaradi nesreče v bolnici sami. Tudi sicer ne bi mogel poprijeti odgovorne službe še približno tri mesece.

Upamo, da bo kmalu poskrbljeno za namestnika in bodo tako tudi naši ljudje imeli dušno oskrbo v bolnici.

I. redni občni zbor zveze Slovenske katoliške prosvete v Gorici

Ceprav je čas oddiha in večina ljudi misli bolj kam bi odšla kot kaj bi delala, so vendar naši prosvetni delavci čutili potrebo, da reorganizirajo svoje delo še pred počitnicami. V ta namen je bil v nedeljo 15. julija sklican občni zbor Zveze slovenske katoliške prosvete v Gorici.

Ob prisotnosti predstavnikov treh društev, ki sestavljajo zvezo, je podpredsednik Andrej Kosič otvoril ob 18. uri I. redni občni zbor. Trenutni molk za prvim zveznim predsednikom prof. Mirkom Filejem nam je zgovorno povedal, kako krepko se bo treba poprijeti dela, da bomo lahko uspešno nadaljevali delo, za katero je naš predsednik toliko žrtvoval. Z njim je bilo laže: njegove vzpodbudne besede, njegov nasmeh, njegov idealizem, njegova neumorna agilnost so bila vsem velik vzgled.

Sledila so poročila podpredsednika in raznih odborov in referentov, ki so nam jasno prikazala sliko delovanja Zveze v treh letih obstoja: od nastopov zveznega zbora, prireditve v Steverjanu, do velikega uspeha igre Domen; slišali smo o nabavi novega odra itd.

Msgr. Močnik nam je nato podal par svojih misli in želj, naj ohranjamo naše tradicije in naj nadaljujemo delo v naših slovenskih katoliških organizacijah, delo, ki ima tako trdne temelje na krščanski tradiciji. Sodelujmo s Cerkvijo, saj le tako bomo z božjim blagoslovom želi uspehe. Bodril nas je k složnosti, naj bo v naših organizacijah mir, ljubezen in razumevanje. Prisotni so toplo pozdravili njegovo izvajanje.

Tudi predstavnik Katoliške prosvete s Tržaške, prof. Sah Maks se je oglašil k besedi. Prinesel nam je tople bratske pozdrave. Poudaril je tudi on, da naj naše delo sloni vedno le na slovenskih in krščanskih temeljih.

Po sprejeti razrešnici staremu odboru so sledile volitve. Predložena lista je bila sprejeta. Za novega predsednika je bil izvoljen č. g. dr. Kazimir Humar.

Med debato je prišlo na dan veliko problemov. Treba je torej, da novi odbor odločno popravi za delo z živim idealizmom in trdno voljo, ter da bomo vsi, ki čutimo slovensko, podpirali naše katoliške organizacije.

Ustanovilo se je tujsko-prometno društvo

Pretekli četrtek je novoustanovljeno tujsko-prometno društvo »Pro Loco« imelo svoj prvi občni zbor. Na dnevnem redu so potrdili statut novega društva. V statutu je določeno, da lahko postanejo člani društva vsi tisti, ki se zanimajo za razvoj turizma na Goriškem, razne ustanove iz mesta in podeželja, športna in kulturna združenja in tudi posamezniki.

Ponarejevalci masla pred sodiščem

Pretekli teden se je pred goriškim okrajnim sodiščem začela razprava proti izdelovalcem in prodajalcem potvorenega masla. Prvi so bili na vrsti predstavniki podjetja Cremerie Isontine, ki so izdelali 300 kg masla, ki ni odgovarjalo predpisom. Lastnik je bil obsojen na 480.000 lir globe. Drugi obtoženec Gandolfi ni prišel na razpravo, ker je bolan. Sledil je še obtoženec, predstavnik podjetja Cremerie Isontine Giuseppe Buglian, ki bo moral plačati 430.000 lir globe.

Razpis služb pri državnem monopolu

V Uradnem listu je bil razpisan natečaj za 17 službenih mest za strojne, industrijske, električne in kemične inženirje pri državnem tobačnem monopolu. Rok za vložitev prošnje na naslov Direzione Generale monopoli di Stato - Roma, Piazza Mastai 11, poteče 21. avgusta. Vsa pojasnila daje tajništvo trgovinske zbornice v Gorici.

Razveseljen osnutek zakona

Na Montecitoriu proučujejo osnutek zakona, ki predvideva enkratno podporo v znesku 50.000 lir vsem italijanskim državljanom, ki so prekoračili 70. leto starosti, ki živijo v slabih ekonomskih razmerah in nimajo nobene pokojnine. V poštev pridejo tudi vsi tisti, ki dobivajo pomoč pri ECA.

Kakor hitro bo ministrstvo zakon odobrilo, bodo lahko zainteresirani naslovili prošnjo za izplačilo omenjene vsote na občinsko podporno ustanovo (ECA) vsak v svojem kraju.

Smrt

Pred časom je v goriški bolnici po mučni bolezni umrl gospod Karel Paludetto. Pokojni zapušča ženo, učiteljico v pokoji, in hčerko, profesorico na slov. višji gimnaziji v Gorici. Obema naše iskreno sožalje, rajnemu naj podeli Bog večni pokoj.

Slovensko Alojzijevešče v Gorici

V ponedeljek, 6. avgusta, se začne priprava na jesenske popravne izpite. Dijaki, ki se hočejo poslužiti te prilike, naj se čimprej javijo pri vodstvu zavoda.

S 1. avgustom se začne vpisovanje dijakov v zavod za prihodnje šolsko leto. Starši, ki želijo poslati v Alojzijevešče kakega fanta, naj napravijo kratko zadevno

TRŽAŠKE NOVICE

Občni zbor SDZ v Trstu

V nedeljo, 22. t. m. je imela SDZ v Trstu svoj redni občni zbor v društvenih prostorih v ulici Machiavelli 22.

Po poročilu predsednika in odborov ter nadzornega odbora so se vršile volitve novega glavnega odbora, ki ima sedaj 15 novoizvoljenih članov. Za predsednika je bil izvoljen dr. Branko Agneletto.

Izidi matur v poletnem roku 1961-62

Trgovska akademija: Izdelalo 11 dijakov. Popravni izpit: 24; zavrnjeni: 4.

Učiteljske: Izdelalo: 1 dijakinja. Popravne izpite: 12 dijakov; zavrnjeni: 3.

Znanstveni licej: Izdelali: 4 dijaki. Popravni izpit: 6; zavrnjeni: 4.

Klasični licej: Izdelali: 3. Popravni izpit: 1; zavrnjena: 2.

Nova doktorica

Pred kratkim je doktorirala na katoliški univerzi v Milanu v filozofiji gđ. Vilma Kobal. Njena teza je bila o Slomšku kot pedagogu. To je bila prva obravnava o Slomšku v italijanskem jeziku. Promovirala je z odličnim uspehom. Čestitamo.

Slivno

Na praznik sv. Petra in Pavla se je vršila v Sesljanu prva razstava domačega vina. To razstavo je pripravila občina Devin-Nabrežina.

Ob tej priliki so dobili nagrade slovenski kmetje naše občine.

Prvo nagrado za črno vino je dobil Rado Kosmina iz Sempolaja. Prvo nagrado za belo vino je dobil Alojz Lupinc iz Praprota. Drugo nagrado za črno in belo vino je dobil naš marljivi gospodar Just Terčon. Tretjo nagrado za belo vino pa je dobila g.a. Amalija Marušič.

Nagrajenci so ponosni na svoje zaslužene kolajne, saj so bili člani komisije nedomačini, torej so bile nagrade res zaslužene in podeljene vrednim.

Od nagrajene kapljice pa preidimo k prazniku naše farne zavetnice sv. Marije Magdalene.

Letos je bilo pri jutranji in popoldanski službi božji kar precej ljudi. Zjutraj je pel sv. mašo in imel pridigo naš dekan g. Ivan Kretič. Sveti maši je sledila običajna procesija po vasi; pri štirih lepo pripravljenih oltarjih pa smo slišali štiri predpisane evangelije v našem jeziku.

Kot za vse praznike, so vrla dekleta Terčonove družine okusno okrasile oltar cerkve.

Škedenj

V nedeljo 15. t. m. smo imeli v naši cerkvi radijske mikrofone in tehnike. Registrirali smo ljudsko petje za slovensko radijsko postajo. Verniki so bili v resnici

prošnjo in jo naslovijo na vodstvo zavoda, ul. don Bosco 3. Lahko se pa tudi oglasijo kar v zavodu v dopoldanskih urah in opravi, kar je potrebno za vpis.

Zavod vodijo duhovniki. Dijakom pomagajo pri študiju, hkrati pa se trudijo, da bi dijaki ostali dobri, poštene in verni. Starši, ki jim je pri srcu dobra vzgoja, hvaležno vpoštevajo to dejstvo.

Izidi matur v poletnem roku 1961-62

Licej: Izdelala sta: Aleks Cussigh in Majda Massera. Popravni izpit imata dva dijaka; 1 dijak je bil zavrnjen.

Učiteljske: Popravni izpit imata dve dijakinji; tri dijakinje so bile zavrnjene.

F I L M V GORIŠKIH KINODVORANAH

od 25. do 31. julija

CORSO: La storia di un disertore (SI) Fra Diavolo (O) - Dimmi la verità (V) VERDI: Nato con la camicia (Oz) - Una come quelle (P) - L'assedio delle sette frecce (V)

VITTORIA: Saetta nera (O) - Vita intima di Adamo ed Eva (P) - Giulio Cesare contro i pirati (Oz)

CENTRALE: Sperone insanguinato (Oz) - Ombre rosse (V) - Morta stagione dell'amore (P) - Pesci d'oro e bikini d'argento (SI)

STELLA MATUTINA: Med poletnimi počitnicami (julij, avgust, september) je dvorana zaprta.

Opomba: V = za vse; P = prepovedan; O = za odrasle; Oz = za odrasle s posebno zrelostjo; SI = moralno slab film.

disciplinirani in na splošno je bilo petje kar dobro. No, se bomo poslušali na praznik Marijinega Vnebovzvetja.

Bliža se praznik našega farnega patrona sv. Lovrenca. V petek 10. avgusta bomo praznovali ta dan predvsem zvečer z vsakoletno procesijo.

Lansko leto smo imeli srečolov na ta dan za nabirko za naš dom. Letos ne bo srečolova, pa bo na sporedu kaj drugega, kar bomo pravočasno obvestili.

Toplo priporočamo nabirko za dom.

Opčine

Izlet v Steverjan: Obljuba dela dolgi! To si zapomnijo zlasti otroci, če je seveda obljuba njim v prid. Tako je naš gospod župnik obljubil vsem letošnjim mladim šmarničarjem izlet v Steverjan, če bodo vztrajali ves mesec majnik. Ker so vztrajali, zato so prejeli nagrado in so se na predzadnjo junjsko nedeljo odpeljali na Goriško.

V Steverjanu je vedno lepo, zlasti spomladi, ko češnje zorijo, in seveda jeseni, ko se grozdje zlata. Okrog 70 openskih izletnikov ima tako najlepši spomin na ves izlet.

Mladinska šolska maša ostane med počitnicami sicer na urniku, a šolarjev je vedno manj. Najprej so odšli na počitnice marijaniški, oni teden pa je odkorakala kar cela četa openskih dečkov, ki se sedaj sončijo in močijo v Devinu; nekaj dečkov je tudi v Agordu, lepo število deklic pa v koloniji Slokada nad Belluno. Glavno je to, da tudi med počitnicami opravimo svojo nedeljsko dolžnost v kraju, kjer smo. Na to naj nihče ne pozabi!

Na praznik sv. Petra in Pavla smo imeli v župniji izredno slovesnost: naš gospod župnik in dekan msgr. Silvani je obhajal 40-letnico svojega mašniškega posvečenja. Ker je še do zlate maše le daleč, ker je vedno dobro govoriti o duhovniškem poklicu, zato smo pripravili ob tej lepi obletnici skromno, a prirsno slavo v župniji. Jubilanta, v tolikih letih tako zaslužnega za Cerkev in dom, smo peljali v majhni procesiji iz župnišča v cerkev. Mama gospoda župnika je stopala med belima deklicama, sin duhovnik pa med strežniki in svojimi župnijskimi sobrat. (Ob pogledu nad to skromno procesijo sem mislil na svojo bolešno mater in 40 let nazaj, ko sem bil šešolarček, naš openski g. župnik pa že duhovnik.) Pred cerkvijo je pogumna deklica iskreno pozdravila g. jubilanta in nas v presenečenje deklaraciji spomnila na vse važnejše postaje v štiridesetih letih duhovniškega življenja. Lepo pesem je pripravil g. kaplan Vidmar, ki je imel tudi cerkveni govor. G. Vidmarja vsi poznamo kot dobrega govornika, je pa tudi pesnik, kadar je sila.

Sledila je slovesna sv. maša z zahvalno pesmijo. V župniji, seveda najbolj v župnišču se je še ves teden poznal praznik. Mislim, da se redkokje vidi ob podobnih prilikah tolike lepe hvaležnosti in priznanja. Presenetila sta me dva mala dečka s Konkonela, ki sta tisto jutro s takim veseljem nesla pozdrave in šopek cvetja g. dekanu in župniku v imenu svoje vasi.

Tudi italijanski verniki so lepo pokazali svojo ljubezen in hvaležnost do skupnega pastirja duš v župniji. Odsotno je bilo na videz samo Marijanišče, ker so pač počitnice in dijakov ni več v zavodu. Gospod jubilan pa ve, da ga zlasti v Marijanišču radi imamo in mu iz srca želimo, da bi v zdravju dočakal na Opčinah svojo zlato mašo in še več, da bi dočakal v življenju še novo mašo Openca-domačina!

Fr. Stuhč

Fizika na Miramaru

V prenovljenih prostorih bivših konjušnic miramarskega parka so otvorili mednarodni kongres teoretskih fizikov. Kongres je organizirala mednarodna atomska agencija na Dunaju v sodelovanju s tržaško univerzo. Prisotnih je sto profesorjev iz 31 držav. Poročila in predavanja si bodo sledila do 25. avgusta. Uspeh tega kongresa bo mnogo pripomogel k ustanovitvi mednarodnega središča za jedrsko fiziko na Miramaru.

Bedak takoj pokaže svojo nevoljo, pаметen pa prikriva žalitev.

Kdor je radodaren, se okrepi, in kdor druge napaja, bo tudi sam napojen.

OBVESTILA

SOLSKO SKRBNISTVO v Trstu sporoča, da so bile od 20. t. m. objavljene prednostne lestvice prosilcev za poverjena mesta na srednjih šolah s slovenskim učnim jezikom za šolsko leto 1962-63. Lestvice so na vpogled za dobo desetih dni — od 10. do 12. ure — pri znanstvenem liceju v ulici Lazzaretto Vecchio, 9-II.

VPISOVANJE v Srednje šole v Gorici. Učenci, ki so dovršili 5. razred osnovne šole in nameravajo nadaljevati študije na nižji gimnaziji ali na strokovni šoli, se morajo vpisati do 25. t. m.

Tajništvo teh dveh šol je odprto vsak delavnik od 9. do 12. ure dopoldne in je vsem na razpolago za vsakršno pojasnilo.

SPOMINSKA SVEČANOST OB DESETI OBLETNICI smrti skladatelja Vinka Vodopivca. Dne 29. julija t. l., zadnjo nedeljo v tem mesecu, bo v župnijski cerkvi v Kromberku pri Novi Gorici ob 4 popoldne spominska svečanost ob deseti obletnici smrti skladatelja in kromberškega župnika Vinka Vodopivca z naslednjim sporedom:

1. pete litanije Matere božje z blagoslovom,
2. spominski govor škofijskega delegata,
3. koncert Vodopivčevih cerkvenih skladb.

OGLASI

Za vsak mm višine v širini enega stolpca: trgovski L 20, osmrtnice L 30, več 7% davek na registrskem uradu.

Odgovorni urednik: msgr. dr. Fr. Močnik
Tiska tiskarna Budin v Gorici

Radio Trst A

Za teden od 29. julija do 4. avgusta 1962

Nedelja: 10.00 Prenos maše iz stolnice sv. Justa. — 11.30 Oddaja za najmlajše: »Kaj nam je pravil piskrovec«. — 12.15 Vera in naš čas. — 21.30 Sodobna simfonična glasba.

Ponedeljek: 18.30 Skladbe jugoslovanskih avtorjev: Skerjanc, Bravničar. — 19.00 Organistka Lilian Capponi igra skladbe Sponga in Nordia. — 19.15 Bartok: Madžarske skice. — 19.30 Radijska imitacija: (15) »Kaj zmore evgenika«. — 20.30 Iz glavnih italijanskih opernih gledališč: Wagner: »Tristan in Izolda«, opera v 3 dejanjih. Prvo in drugo dejanje.

Torek: 18.30 Italijanski operni pevci (31) »Ezio Pinza«. — 19.00 Klarinetist Miha Gunzek, pri klavirju Marjan Lipovšek. — 19.20 »Babica«, pravljica. — 20.30 Wagner: »Tristan in Izolda«, opera v treh dejanjih. Tretje dejanje. — 22.00 Bizantinska civilizacija: (5) »Osebnost bizantinskih cesarjev«.

Sreda: 18.30 Prokofjev: Simfonija št. 5 op. 100 - Klasična simfonija op. 25. — 19.05 Pianistka Giuliana Gulli. — 19.30 Turistični razgledi: »Po evropskih rekah in jezerih: Lago Maggiore«. »Sprehodi po gornji Savinjski dolini«. — 21.00 »Dekle in vojaka«, radijska drama.

Četrtek: 18.30 »Verdijev založnik« (4. oddaja). — 19.00 Altistka Marija Bitenc, pri klavirju Gojmir Demšar. — 19.15 Gounod: Balet iz 5. dejanja opere »Faust«. — 19.30 Z Valvazorjem po naši deželi. 5. oddaja. — 21.00 Simfonični koncert orkestra Tržaške Filharmonije. V odmoru približno ob 21.35) Književnost in umetnost: Martin Jevnikar: »Pesnik Alojzi Gradnik ob osemdesetletnici«.

Petek: 18.30 Iz simfonične glasbe 19. stoletja - Mussorgski-Ravel. — 19.00 Koncertna sezona Tržaške ljudske univerze 1960-61. — 19.30 Človek in cesta: (5) »Kako naj se vozač hrani. Vpliv alkohola«. — 20.45 Koncert operne glasbe. — 22.00 Srečanja s tržaškimi književniki: (5) »Anna Maria Tiberi Petroni«.

Sobota: 13.30 Otoki v lahki glasbi. — 14.40 Pojeta Jelka Cvetežar in Franc Koren. — 16.00 Tone Penko: »Medvedove dogodivščine« (5. sestavek). — 16.45 Znamo melodije v izvedbi Alberta Casamassima in Franca Russa. — 18.30 Skladbe junjske avtorjev: — 19.00 Pianistka Gita Mally. — 19.30 Tržaški obiski (5) »Rojan«. — 20.40 Slovenski vokalni oktet. — 21.00 »Dreta se je utrgala«, radijska igra.

DAROVİ

Za Slov. Sirotišče v Gorici: Družina dr. A. Sfiligoja 2.500 v spomin na pok. prof. Mirka Fileja in 2.500 v spomin na pok. Karla Paludetto.

Za Marijanišče: S. B. Trst 2.000; S. M. 1.000; N. M. iz župnije sv. Vincenca v spomin pokojnih v rodbini 40.000; K. M. Dolina 1.000; Tomadin M. 2.000; sostanovci v ulici Rosini 10, v spomin pokojnega Karla Spacala 3.600; družina Flaibani iz Trsta ob desetletnici pokojnega sina 100.000 lir.

Blagim dobrotnikom iskrena zahvala, njihovim rajnim mir v Gospodu!
Ravnateljstvo Marijanišča

OD PONEDELJKA 16. JULIJA
EDINSTVENA PRILOŽNOST

PITASSI

TRGOVINA MANUFAKTURNEGA BLAGA
GORICA - CORSO VERDI, 92

BO ZACELA

PROPAGANDNO

PRODAJO VSEGA POLETNEGA BLAGA
PO SLEDECIH CENAH

ZA MOSKE	ZA ŽENSKÉ	ZA OTROKE
Obleke . . . od L. 6.500 n.	Obleke . . . od L. 900 n.	Obleke . . . od L. 3.200 n.
Jopiči . . . » 2.900 »	Tailleurs . . . » 1.700 »	Jopiči . . . » 1.200 »
Hlače . . . » 1.500 »	(krilo in jopiči)	Hlače . . . » 290 »
Dežni bombaž . . . » 5.900 »	Jopiči . . . » 1.500 »	Dežni bombaž . . . » 290 »
plašči . . . » 900 »	Dežni bombaž . . . » 4.900 »	plašči . . . » 4.800 »
Srajce . . . » 900 »	plašči . . . » 1.800 »	plašči . . . » 4.800 »
	Krila plissé . . . » 1.800 »	

TO JE VEČ KOT RAZPRODAJA!

USTAVITE SE PRED IZLOŽBENIMI
OKNI IN SE BOSTE PREPRICALI

DEŽNI PLAŠČI IZ NYLONA PO L. 2.900